

Programmabegroting 2026

gemeente Tholen

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE ..... - 3 -
AANBIEDING ..... - 5 -
PROGRAMMAPLAN ..... - 9 -
PROGRAMMA 1: BESTUUR ..... - 11 -
PROGRAMMA 2: SAMENLEVING ..... - 17 -
PROGRAMMA 3: RUIMTE ..... - 25 -
OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN ..... - 37 -
OVERZICHT OVERHEAD ..... - 41 -
PARAGRAFEN ..... - 43 -
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING ..... - 45 -
PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN ..... - 53 -
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING ..... - 57 -
PARAGRAAF OPENBAARHEID ..... - 61 -
PARAGRAAF FINANCIERING ..... - 63 -
PARAGRAAF GRONDBELEID ..... - 67 -
PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN ..... - 71 -
PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN ..... - 87 -
FINANCIËLE BEGROTING ..... - 95 -
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN ..... - 97 -
TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN ..... - 99 -
UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE ..... - 103 -
OVERZICHT VAN DE GERAAMDE BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD ..... - 109 -
BIJLAGEN ..... - 111 -
INVESTERINGSPLANNING 2026 ..... - 112 -
INVESTERINGSPLANNING 2027 ..... - 113 -
INVESTERINGSPLANNING 2028 ..... - 114 -
INVESTERINGSPLANNING 2029 ..... - 115 -
BELEIDSINDICATOREN ..... - 116 -

AANBIEDING

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 aan. Het begrotingsjaar 2026 is een bijzonder jaar, aangezien het de start is van een nieuwe raadsperiode. In maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats en gaan we aan de slag met een nieuw beleidsprogramma. Begin 2026 bieden we aan uw raad de evaluatie van het beleidsprogramma “Samen leven, ruimte geven” aan, als basis voor de ‘overdracht’ aan een nieuwe raad en een nieuw college. Het beleidsprogramma 2022-2026 hebben we voor een belangrijk deel gerealiseerd, maar we zijn nog niet klaar. Veel opgaven lopen ook in de nieuwe beleidsperiode door.

Zo gaan we in de ruimtelijke sfeer o.a. aan de slag met de uitvoeringsagenda van de Strategische visie toerisme en recreatie: “Tholen, bewuste bestemming, natuurlijk in balans” en met het nog te ontwikkelen uitvoeringsprogramma van het Landschapsontwikkelingsprogramma. We blijven bovendien hard werken om de druk op de woningmarkt te verminderen en onze jongeren kansen te bieden op een betaalbare woning. Met het in 2026 op te stellen Volkshuisvestingsprogramma willen we daartoe een belangrijke stap zetten. Ook de energietransitie heeft onverminderd onze aandacht.

Verder waarderen we initiatieven uit de samenleving en investeren we daarin. Met het opstellen en uitvoeren van de dorpsagenda’s zetten we op dat gebied mooie stappen en dit zetten we voort.

Tevens staan er in de nieuwe beleidsperiode een groot aantal belangrijke maatschappelijke investeringen op de planning. In deze programmabegroting zetten we een belangrijke stap in de realisatie hiervan. Door een reservering van € 1,6 miljoen in 2029 kunnen we de kapitaallasten van de toekomstige ontwikkelingen in Oud-Vossemeer, Stavenisse en Tholen binnen de reguliere exploitatie opvangen. Investeren in de samenleving versterkt de sociale basis. Een sterke sociale basis is het fundament van een gezonde en veerkrachtige samenleving, van een samenleving waarin inwoners elkaar ondersteunen en waar samenredzaamheid centraal staat. Dit is noodzakelijk, aangezien ook in onze gemeente individuele zorg een steeds groter deel van de budgettaire ruimte vraagt. In de kadernota 2026 zijn we hierop al ingegaan. De kosten van met name Jeugdzorg stijgen fors. Wij proberen de budgetten beter te beheersen door de vorming van een Stevig Lokaal Team, welke vanaf 2028 verplicht is. Het doel van het versterken van de lokale toegang en het vormen van het Stevig Lokaal Team is om inwoners vroegtijdig, integraal en laagdrempelig passende ondersteuning te bieden, waarmee hun zelf- en samenredzaamheid wordt vergroot en de inzet van geïndiceerde zorg beperkt wordt.

Om de voortgang van het beleidsprogramma beter te kunnen monitoren is de structuur van de programmabegroting in overleg met uw raad aangepast. Er zijn vanaf begrotingsjaar 2026 nog maar drie programma's (Bestuur, Samenleving en Ruimte). Onder deze programma's vindt u de opgaven uit het beleidsprogramma terug. We stellen voor om deze structuur in het nieuwe beleidsprogramma 2026-2030 voort te zetten. We hebben in deze programmabegroting daarnaast een verbeterslag gemaakt bij het formuleren van doelstellingen voor de diverse opgaven en de daaraan gekoppelde acties. We willen benadrukken dat dit een meerjarig proces is dat de komende jaren verder gestalte moet krijgen. Wij nodigen u van harte uit om hiervoor eventuele verbeterpunten of suggesties aan te reiken. Tenslotte zijn we overgestapt op een nieuw softwareprogramma voor de P&C-cyclus (Pepperflow). Dit programma is uitermate geschikt voor het monitoren van de beleidsopvolging en het online publiceren van toegankelijke P&C-documenten.

De programmabegroting bestaat uit drie delen:

1. Het programmaplan, bestaande uit de te realiseren programma's, de overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead en de bedragen voor vennootschapsbelasting en onvoorzien;
2. De paragrafen, die inzicht geven in weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, openbaarheid, financiering, grondbeleid, verbonden partijen en lokale heffingen;
3. De financiële begroting, bestaande uit het overzicht van baten en lasten, de toelichting hierop, de uiteenzetting van de financiële positie en een overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Hieronder gaan we nader in op de volgende zaken:

- Relatie kadernota 2026 - programmabegroting 2026;
- Ontwikkeling woonlasten / lastendruk.

Relatie kadernota 2026 - programmabegroting 2026

In uw vergadering van 3 juli 2025 heeft u de kadernota 2026 vastgesteld. Op basis van deze kadernota 2026 hebben wij de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 opgesteld. Dit resulteert in de volgende saldi (bedragen x € 1.000):

	2026	***2027***	***2028***	***2029***
Saldo kadernota 2026	0	-207	441	505
Hogere Uitkering gemeentefonds o.b.v. Meicirculaire 2025	-22	-59	-39	-119
Overige mutaties	8	-21	18	-7
Lagere onttrekking alg. reserve niet vrij besteedbaar	14	0	0	0
Saldo programmabegroting 2026	**0**	**-287**	**420**	**379**
		voordelig	**nadelig**	**nadelig**

In deze programmabegroting zijn de baten en lasten voor 2026, na een aanwending van de algemene reserve niet vrij besteedbaar met € 997.000, in evenwicht. Het meerjarenperspectief is (nog) niet sluitend. Vanaf 2030 valt de dotatie aan de voorziening groot onderhoud gebouwen terug van € 825.000 naar € 410.000. Daarom kan de verhoogde dotatie als incidenteel worden aangemerkt. Het structureel begrotingssaldo in 2029 komt hierdoor uit op € 36.000 positief.

Ontwikkeling woonlasten / lastendruk

Ons tarievenbeleid heeft ertoe geleid dat wij qua woonlasten tot de 50 goedkoopste gemeenten behoren. Volgens de ”Atlas van de lokale lasten 2025” van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 17e plaats (2024: 28e plaats). Deze positie bij de 50 goedkoopste gemeenten willen we handhaven. Onderstaande overzichten geven een beeld hoe de woonlasten zich in 2026 in een gemiddelde situatie voor eigenaren / gebruikers ontwikkelen ten opzichte van de vastgestelde tarieven 2025.

Meerpersoonshuishouden	*Eigenaar en gebruiker*		*Alleen gebruiker*	
	2025	*2026*	*2025*	*2026*
Afvalstoffenheffing	312	330	312	330
Rioolheffing	210	210	105	105
Onroerende zaakbelasting	326	336	-	-
Totaal	**848**	**876**	**417**	**435**
Procentuele stijging		3,3%		4,3%

Eenpersoonshuishouden	*Eigenaar en gebruiker*		*Alleen gebruiker*	
	2025	*2026*	*2025*	*2026*
Afvalstoffenheffing	245	259	245	259
Rioolheffing	182	182	77	77
Onroerende zaakbelasting	326	336	-	-
Totaal	**753**	**777**	**322**	**336**
		3,2%		4,3%

De tarieven zijn in lijn met de kadernota 2026. Voor meer informatie verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Tholen,

J.K. Fraanje
secretaris

M.L.P. Sijbers
burgemeester

PROGRAMMAPLAN

- PROGRAMMA 1: BESTUUR
    - Opgave 1.1 Bestuur en Burgerparticipatie
    - Opgave 1.2 Dienstverlening
    - Opgave 1.3 Veiligheid
    - Opgave 1.4 Opvang

- PROGRAMMA 2: SAMENLEVING
    - Opgave 2.1 Onderwijs
    - Opgave 2.2 Gezonde basis
    - Opgave 2.3 Ondersteuning
    - Opgave 2.4 Participatie

- PROGRAMMA 3: RUIMTE
    - Opgave 3.1 Wonen en Erfgoed
    - Opgave 3.2 Werken
    - Opgave 3.3 Recreatie en Toerisme
    - Opgave 3.4 Mobiliteit
    - Opgave 3.5 Energie en Milieu
    - Opgave 3.6 Klimaatadaptatie en Natuur

- OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

- OVERZICHT OVERHEAD

PROGRAMMA 1: BESTUUR

Tholen als veilige, betrouwbare en dienstbare gemeente voor onze inwoners

Opgave 1.1 Bestuur en Burgerparticipatie

Kerncijfers

Kern	1e dorpsgesprek	Terugkomavond	Nieuwsbrief	Dorpsagenda
Scherpenisse	30-10-2023	15-01-2024	Nr 1: 10-2024 Nr 2: 04-2025	04-2025
Oud-Vossemeer	19-03-2024	28-05-2024	Nr 1: 12-2024 Nr 2: 06-2025	05-2025
Stavenisse	08-10-2024	28-01-2025	Nr 1: 06-2025 Nr 2: 12-2025	01-2026
Sint Philipsland	25-03-2025	03-06-2025	Nr 1: 11-2025 Nr 2: 05-2026	06-2026
Poortvliet	10-2025	01-2026	Nr 1: 06-2026 Nr 2: 12-2026	01-2027
Anna Jacobapolder	03-2026	06-2026	Nr 1: 11-2026 Nr 2: 05-2027	06-2027
Sint-Maartensdijk	10-2026	01-2027	Nr 1: 06-2027 Nr 2: 12-2027	01-2028
Sint-Annaland	03-2027	06-2027	Nr 1: 11-2027 Nr 2: 05-2028	06-2028
Tholen	10-2027	01-2028	Nr 1: 06-2028 Nr 2: 12-2028	01-2029

Doelstelling

Het gezamenlijk met onze inwoners ontwikkelen van plannen die de leefbaarheid in de kernen ten goede komen.

We willen de zichtbaarheid van de gemeente in de kernen (verder) vergroten door alle kernen te bezoeken en per kern een dorpsagenda op te stellen. We zijn benieuwd hoe onze inwoners de ontwikkeling van hun kern zien, zodat we bij onze planvorming beter rekening kunnen houden met de bestaande wensen. Het uitgangspunt is om alle bewoners, jong en oud, te betrekken. Het streven is om alle dorpen voor 2030 afgerond te hebben.

Acties

Dorpsagenda

De dorpsagenda's zijn een belangrijk instrument om te horen wat er onder onze inwoners leeft en om onze inwoners te betrekken bij hun leefomgeving. De ervaringen in Scherpenisse, Oud-Vossemeer, Stavenisse en Sint Philipsland zijn positief. In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 wordt voorgesteld om in de tweede helft van 2026 alleen Anna Jacobapolder te bezoeken. De eerste helft van 2026 staat in het teken van de verkiezingen.

Opgave 1.2 Dienstverlening

Beleidskaders

- Visie op dienstverlening

Doelstelling

Een goede en toegankelijke dienstverlening

In deze turbulente wereld willen we zelfstandig onze koers bepalen en zelf de lijnen uitzetten. En dat in een gemeente waar het voor onze inwoners, ondernemers, en bezoekers goed wonen, werken en leven is. We streven hierbij naar een goede dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk is. Een goede dienstverlening is een belangrijke grondslag voor het behoud van vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. Dienstverlening omvat niet alleen de producten en diensten die we leveren, maar ook de manier waarop we ze leveren en hoe we communiceren met onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Vanuit ons dienstverleningsprincipe zijn we betrokken, vriendelijk en gastvrij en benieuwd naar de vraag achter de vraag. We kijken samen met de klant naar de mogelijkheden en komen onze afspraken na. Hierbij communiceren we in duidelijke taal. We streven naar een dienstverlening, die zich over de volle breedte ontwikkelt naar een waardering van 8,0 in 2030.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Waardering dienstverlening	8,10	8,15	8,0

Acties

Digitalisering dienstverlening

Ter verbetering van de digitale dienstverlening voegen we steeds meer diensten toe aan het ‘selfservice-pakket’. In 2026 gaan we de melding adresonderzoek en de garantstelling IND implementeren. Voor verdere mogelijkheden volgen we de ontwikkelingen van de leverancier van iBurgerzaken.

Meting dienstverlening (Klant Contact Monitor)

We continueren het meten van de klanttevredenheid van de dienstverlening. Dit doen we dagelijks met behulp van de Klant Contact Monitor (KCM). Door directe meting krijgen we meteen feedback van inwoners over de kwaliteit van de dienstverlening. We meten de klanttevredenheid nu bij het KCC en bij de afhandeling van klachten door het gemeentebedrijf. We gaan dit in 2026 uitbreiden naar het sociaal domein, het omgevingsloket, burgerzaken en de evenementenvergunning.

Doorontwikkeling dienstverlening

In het 4e kwartaal van 2025 wordt de Burgerpeiling uitgevoerd. Daarnaast zetten we het burgerpanel in voor het meten van de klanttevredenheid. De uitkomsten worden door de kerngroep Dienstverlening gebruikt voor de doorontwikkeling van de dienstverlening in 2026. Tevens optimaliseren we diverse processen met gebruikmaking van de LEAN-methodiek. Hierbij zijn onze dienstverleningsprincipes een belangrijk uitgangspunt.

Opgave 1.3 Veiligheid

Beleidskaders

- Integraal Veiligheidsplan 2023-2026

Doelstelling

Behoud van een veilige gemeente

Tholen is over het algemeen een rustige gemeente. Toch gaat de verharding van de maatschappij, die gepaard is gegaan met een verharding van de criminaliteit, niet aan onze gemeente voorbij. In de afgelopen jaren zijn er diverse incidenten geweest, vooral ook druggerelateerd. Waakzaamheid is daarom geboden, zowel in het buitengebied, als in de kernen en de havens. We streven samen met inwoners, ondernemers, politie, handhavers en justitie naar behoud van een veilige gemeente Tholen.

Acties

Zichtbaarheid en toegankelijkheid

We blijven investeren in een toegankelijke en herkenbare organisatie, die in direct contact staat met haar inwoners. We zetten in op het versterken van het netwerk met maatschappelijke partners en zorgen ervoor dat inwoners ons eenvoudig weten te vinden en bereiken met hun vragen, ideeën of zorgen.

Aanpak ondermijning

Door signalen van georganiseerde criminaliteit te herkennen en te delen met partners, versterken we onze informatiepositie en kunnen we voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert of de bovenwereld (inwoners, bedrijven) de onderwereld onbedoeld ondersteunt. Een stevige, integrale aanpak, ook voor onze interne organisatie, vergroot de bestuurlijke én maatschappelijke weerbaarheid. Zo beschermen we niet alleen het lokaal bestuur, maar ook inwoners en ondernemers tegen ondermijnende invloeden.

Weerbaarheid

De veiligheid van onze gemeente begint bij weerbaarheid: van onze organisatie én van onze inwoners. In een tijd waarin traditionele criminaliteit zich steeds vaker verplaatst naar digitale vormen, investeren we in het versterken van signaleringsvermogen, cyberweerbaarheid en sociale veerkracht. We trainen medewerkers in het herkennen van ondermijning, ondersteunen inwoners bij digitale veiligheid en werken samen met partners om kwetsbaarheden vroegtijdig te ondervangen. Zo bouwen we aan een gemeenschap die voorbereid is op de risico's van vandaag én morgen.

Aanpak overlast

We zetten in op een integrale benadering waarbij toezicht, handhaving, preventie en samenwerking centraal staan. Door nauwe samenwerking met politie, zorg- en welzijnsorganisaties en woningcorporaties proberen we een sluitende aanpak te realiseren voor zowel acute als structurele overlastsituaties.

Integraal optreden

In onze aanpak van veiligheid en openbare orde staat integraal optreden centraal. Door een nauwe samenwerking tussen gemeente, politie, zorgpartners, onderwijs, woningcorporaties en inwoners creëren we een stevig netwerk dat snel en effectief kan handelen. We bundelen kennis, signalen en middelen om problemen vroegtijdig te herkennen en gezamenlijk op te lossen. Deze integrale werkwijze versterkt de leefbaarheid in onze wijken en vergroot de weerbaarheid van onze gemeenschap.

Zorg en Veiligheid

De verbinding tussen zorg en veiligheid is essentieel voor een effectieve aanpak van complexe problematiek. Denk aan personen met verward gedrag, huiselijk geweld of meervoudige problematiek. We blijven investeren in vroegsignalering, betere gegevensdeling en versterking van zorg- en veiligheidspartners op lokaal niveau. Door intensieve samenwerking tussen ketenpartners en de gemeente, realiseren we tijdige en passende ondersteuning voor inwoners. Hiermee voorkomen we escalatie van problematiek en dragen we bij aan een veilige en veerkrachtige gemeenschap.

Opgave 1.4 Opvang

Doelstelling 1

Voldoende opvangplekken voor asielzoekers

Gemeenten hebben met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) van 1 februari 2024 een wettelijke taak in de opvang van asielzoekers. Het doel van de wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over provincies en gemeenten. De gemeente Tholen heeft zich aan de Provinciale Regietafel (PRT) gecommitteerd aan de opvang van 70 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers). Dit is een doelgroep die bijzondere aandacht verdient. Zij zijn extra kwetsbaar en hebben een specifieke opvanglocatie nodig met de juiste ondersteuning en begeleiding vanuit het COA.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Totaal aantal opvangplekken AMV'ers	-	-	70

Acties

Opvangplekken asielzoekers

- Sinds december 2022 vangt onze gemeente 58 vluchtelingen op in het voormalige schoolgebouw aan de Molenvlietsedijk 7 te Tholen. Voor de uitvoering van deze taak doen we een beroep op de beschikbare rijksmiddelen. Deze zijn in de programmabegroting budgettair neutraal verwerkt.
- Daarnaast wordt uitwerking gegeven aan de provinciale afspraken met betrekking tot de Spreidingswet. Uw raad wordt hierbij betrokken zodra er meer zicht is op concrete invulling.

Doelstelling 2

Voldoende opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne (GOO)

In 2022 hebben gemeenten van het rijk de opdracht gekregen om de opvang van ontheemden uit Oekraïne te organiseren. De gemeente Tholen draagt bij aan de landelijke en regionale opgave en zorgt voor een veilige woonomgeving op de diverse gemeentelijke opvanglocaties. De locaties houden we in ieder geval in stand tot de einddatum van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (4 maart 2027) plus 1 jaar. Vanaf 1 juli 2025 bedraagt onze inspanningsverplichting 285 gerealiseerde gemeentelijke opvangplekken.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Totaal aantal opvangplekken GOO	207	228	285

Acties

Opvangplekken GOO

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne vangt onze gemeente ontheemden op die onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van de Europese Unie (2001/55/EG) vallen. Deze richtlijn geeft recht op opvang, medische zorg, onderwijs voor minderjarige kinderen en toegang tot de arbeidsmarkt. Wij hebben de wettelijke taak om te zorgen voor (voldoende) opvang(plekken), welke is vastgelegd in de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne. De opvangopgave (zogenaamde inspanningsverplichting) wordt vastgesteld door de minister van Asiel en Migratie. De verdeling over de regio's wordt afgesproken in het Veiligheidsberaad en per gemeente in de PRT (Provinciale Regie Tafel). De opvangopgave voor onze gemeente betreft 285 GOO plekken per 1 juli 2025.

De Regeling opvang ontheemden Oekraïne bepaalt hoe ontheemden opgevangen worden en op welke verstrekkingen zij recht hebben. Bekostiging vindt plaats op basis van de 'Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne' van het Rijk. We ontvangen op basis van de regeling een vergoeding per dag, per gerealiseerde opvangplek, plus vergoeding van verstrekkingen zoals leefgeld (voor niet-werkenden). Voor de uitvoering van deze taak doen we een beroep op de beschikbare rijksmiddelen. Deze zijn budgettair neutraal verwerkt.

Lasten en baten Programma 1

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestuur en Burgerparticipatie						
Lasten	2.338	2.100	2.144	2.094	1.994	1.994
Baten	-3	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur en Burgerparticipatie	2.335	2.100	2.144	2.094	1.994	1.994
Dienstverlening						
Lasten	1.530	1.662	1.771	1.771	1.771	1.771
Baten	-531	-539	-570	-570	-570	-570
Totaal Dienstverlening	999	1.123	1.201	1.201	1.201	1.201
Veiligheid						
Lasten	3.288	3.455	3.502	3.591	3.682	3.733
Baten	-2	0	0	0	0	0
Totaal Veiligheid	3.286	3.455	3.502	3.591	3.682	3.733
Opvang						
Lasten	4.591	6.269	4.404	354	354	354
Baten	-7.969	-6.500	-4.250	0	0	0
Totaal Opvang	-3.378	-231	154	354	354	354
Totaal	**3.242**	**6.447**	**7.000**	**7.240**	**7.231**	**7.282**

PROGRAMMA 2: SAMENLEVING

Tholen als leefbare en sociale gemeente om kansrijk op te groeien en vitaal oud te worden

Opgave 2.1 Onderwijs

Kerncijfers

Omschrijving	R2022	R2023	R2024
Aantal leerlingen met aangepast leerlingenvervoer	108	102	98
Aantal leerlingen met openbaar leerlingenvervoer	8	6	12
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	805	790	736
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.661	1.680	1.670
Aantal leerlingen speciaal basisonderwijs	43	46	58
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs Calvijn College	276	302	302
Aantal leerlingen speciaal onderwijs	12	10	12

Beleidskaders

- Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2029

Doelstelling

Optimale ontwikkelingskansen voor jongeren

Om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving willen we onze jongeren optimale ontwikkelingskansen aanreiken. In samenwerking met de schoolbesturen en de aanbieders van peuteropvang bieden we een groot aantal voorzieningen aan, variërend van peuteropvang tot en met voortgezet onderwijs. We willen een goede onderwijsstructuur, waarin de voorzieningen overal in de gemeente dicht bij huis beschikbaar zijn. De voorzieningen zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling richting maatschappelijke en economische zelfredzaamheid. Kinderen kunnen al vanaf 2-jarige leeftijd naar de peuteropvang waar voor- en vroegschoolse educatie wordt gegeven. Onze ambitie is dat zoveel mogelijk peuters hiervan gebruik maken, met name de peuters met een VVE-indicatie. We streven er naar in 2030 minimaal 70% van deze doelgroep te bereiken (2024: 42%).

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Bereik peuters met VVE-indicatie volgens toeleidingsmonitor	37%	42%	47%

Acties

Bereik voor- en vroegschoolse educatie

Om het bereik van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) te monitoren gebruiken we de digitale VVE toeleidingsmonitor van Dimensional Insight. Met GGD jeugdgezondheidszorg, kinderopvang met VVE-aanbod, basisscholen en gemeente zijn afspraken, over de werkwijze en toeleiding, vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst VVE. Afhankelijk van landelijke ontwikkelingen herijken we in 2026 het onderwijsachterstandenbeleid.

Integraal Huisvestingsplan: Oud-Vossemeer

We geven uitvoering aan het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) door per kern / school maatwerk te bieden ten aanzien van de keuze voor nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie. Binnen het huidige Integraal Huisvestingsplan is voor de scholen in Oud-Vossemeer nieuwbouw voorzien. In 2026 werken we een voorstel uit op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden voor de scholen, ook in relatie tot mogelijke gebiedsontwikkeling van de directe (sport)omgeving en andere maatschappelijke voorzieningen.

Integraal Huisvestingsplan: Poortvliet

In 2026 realiseren we de nieuwbouw van de Jenaplan School met de Bijbel en OBS De Eevliet te Poortvliet, almede de inpandige Taalklas en de dorpshuisvoorziening. De oplevering zal in 2027 plaatsvinden.

Integraal Huisvestingsplan: OBS De Schalm Stavenisse

In 2026 gaan we starten met de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwbouw van OBS De Schalm in combinatie met de gymzaal.

Integraal Huisvestingsplan: Calvijn College Tholen

Het plan is om voor het Calvijn College nieuwbouw te realiseren op een gedeelte van het trainingsveld van VV Tholense Boys. De voorziening voor gymonderwijs brengen we onder bij de beoogde Multifunctionele Accommodatie. Deze voorzien we op de huidige locatie van De Meulvliet.

In 2026 starten we met:

- Het maken van afspraken (met het Calvijn College) over het bouwheerschap, het doorlopen van het ontwerpproces en de besluitvorming door college en de gemeenteraad;
- De ruimtelijke procedures;
- De aanleg van kunstgras op het hoofdveld van VV Tholense Boys, zodat het trainingsveld vrijkomt als bouwkavel voor het Calvijn College en de aanleg van waterberging.

Opgave 2.2 Gezonde basis

Beleidskaders

- Visie op het Voorliggend veld
- Zeeuws Sportakkoord
- Sportvisie 2019-2028
- Integraal Zorgakkoord (IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Leefstijlakkoord 2024-2027
- Regionaal kader gezondheid Oosterschelderegio 2022-2025
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2022-2025

Doelstelling 1

Versterking van de sociale basis

We willen de sociale basis versterken. Dit betreft het geheel van (vrij toegankelijke) informele en formele activiteiten, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van onze inwoners die bijdragen aan hun welzijn en zelfredzaamheid. Het versterken van de sociale basis gaat over het omzien naar elkaar in de wijken, buurten en dorpen. Maar ook over het zelfstandig kunnen leiden van het leven met eigen regie en een netwerk vanuit die basis.

Acties

Zorgloketten

We onderzoeken hoe we de zorgloketten structureel en financieel kunnen borgen in het voorliggend veld. We organiseren twee keer per jaar een zorglokettenoverleg en we bieden de zorgloketten ondersteuning bij de uitvoering of uitbreiding van hun activiteiten.

Sportaccommodaties

- We gaan bij voetbalvereniging WHS te Sint-Annaland het hoofdveld en het schoolveld renoveren.
- In Tholen is het plan om (1) kunstgras te realiseren op het hoofdveld van voetbalvereniging Tholense Boys en (2) een wedstrijdveld in natuurgras aan te leggen op de huidige locatie van het Calvijn College. Dit plan maakt onderdeel uit van het Masterplan Tholen. Het kunstgras leggen we aan ter compensatie van het verlies aan trainingscapaciteit. Op het trainingsveld voorzien we nieuwbouw van het Calvijn College en waterberging. Het 3^{e} wedstrijdveld leggen we aan vanwege een capaciteitstekort.
- De sportverenigingen in Sint-Annaland hebben verzocht om gezamenlijk met de gemeente op te trekken in het toekomstbestendig maken van de accommodaties. We onderzoeken de kansen en mogelijkheden om te komen tot een integrale ontwikkeling van de voorzieningen in Sint-Annaland.

Speeltuinen

We realiseren tenminste één grotere speelplek in iedere kern waar kinderen van verschillende leeftijden samen kunnen spelen. We geven gefaseerd uitvoering aan de adviezen van de onderzoeken die gedaan zijn door de Speeltuinbende Tholen in samenwerking met de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind en een extern bureau. Gedeeltelijk wordt aangesloten bij bestaande projecten. Ook realiseren we aanpassingen vanuit reguliere onderhoudsbudgetten. In 2026 geven we uitvoering aan de aanpassing van Kreeftenstraat te Tholen en de Oostsingel te Sint-Maartensdijk volgens de adviezen van de Speeltuinbende Tholen en de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind.

Kunst- en cultuur

- Tot 1 januari 2027 zijn wij aangesloten bij de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Muziekschool Zeeland. In 2026 geven we uitvoering aan het gekozen scenario voor het muziekonderwijs in de gemeente Tholen. We werken met lokale muziekverenigingen samen aan een toekomstbestendig en volwaardig muziekonderwijs op Tholen.
- In 2026 zetten we in op het versterken van de verbinding tussen kunst, cultuur, erfgoed en toerisme. We stimuleren initiatieven die bijdragen aan seizoensverbreding, zoals culturele evenementen buiten het hoogseizoen en kunst in de openbare ruimte. Hierbij werken we samen met lokale organisaties en kunstenaars. We ondersteunen activiteiten die kunst en cultuur dichter bij inwoners en bezoekers brengen, zoals kunstroutes en kleinschalige optredens.

Bibliotheek

Vanaf 2026 krijgen wij een wettelijke zorgplicht voor een volwaardige bibliotheekvoorziening. Voor het uitvoeren van deze taak gaan gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. We werken regionaal samen aan de realisatie van een volwaardige en toekomstbestendige bibliotheekvoorziening.

Jij op Tholen

De medewerkers van Jij op Tholen dragen bij aan het realiseren van Vitale Kernen.

- De buurtsportcoaches organiseren met maatschappelijke partners en inwoners jaarlijks diverse activiteiten op het gebied van sociale versterking, gezondheidsbevordering, cultuur en meedoen. Ze zijn betrokken in de uitvoering van het leefstijlakkoord en ondersteunen verenigingen en scholen.
- De jongerenwerkers organiseren jeugdhonken en activiteiten met en voor jongeren. Ze vervullen een belangrijk rol in preventie en tijdig signaleren van problemen. Ze begeleiden jaarlijks een aantal jongeren ook individueel om te voorkomen dat beginnende problemen toenemen en specialistische hulp nodig is. Jeugdprofessionals leiden jongeren ook steeds vaker naar het jongerenwerk toe, omdat het laagdrempelig en voorliggend ingezet kan worden.
- De coördinatoren informele zorg zetten zich in voor mantelzorgers, vrijwilligers en laagdrempelige ondersteuning voor inwoners met praktische hulpvragen. We organiseren voorlichtingsbijeenkomsten en workshops voor mantelzorgers. Verder besteden we aandacht aan de Dag van de Mantelzorg en organiseren we een activiteit voor jonge mantelzorgers.

Inwonerondersteuning

We gaan in 2026 integraal werken aan de transformatie van het sociaal domein. We evalueren de pilot inwonerondersteuning. Deze evaluatie en de leeromgeving van het Stevig Lokaal Team dienen als uitgangspunt voor de verdere doorontwikkeling.

Doelstelling 2

Bevordering van de gezondheid van onze inwoners

We willen de gezondheid van onze inwoners bevorderen. Hiertoe voeren wij samen met (lokale) partners het Leefstijlakkoord uit. Met het Leefstijlakkoord zetten wij in op het creëren van randvoorwaarden om zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Tholen gezond te laten opgroeien en wonen in een gezonde omgeving. Onze ambitie is om leefstijl in zoveel mogelijk beleidsdomeinen te laten terugkomen en onze inwoners te ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes. We focussen op de jeugd en de senioren. Het Leefstijlakkoord is ook geïntegreerd in het lokale plan van aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Acties

Leefstijlakkoord

Samen met de bij het Leefstijlakkoord betrokken partners organiseren we nieuwe initiatieven en proberen we te zorgen voor structurele borging van initiatieven, zoals:

- Gezond opgroeien (0-4 jaar): peuter4daagse, verdere implementatie van Het Bewegend Kind, beweegmarkt, boekjesproject, etc.
- Onderwijs en ouders (4-12 jaar): winterloop, plaatsing van leesfietsen in de bibliotheek, Daily Mile, etc.
- Ouderen blijven gezond actief (65+ jaar): gezondheidstesten, scootmobieltocht, 55+ boekje met daarin (beweeg)aanbod, etc.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

In 2026 komt er een aanvullend akkoord AZWA. Onderdeel hiervan is een voorziene korting van 10% op de GALA-middelen. We bekijken integraal hoe we uitvoering kunnen geven aan het AZWA, in samenhang met IZA en GALA.

Opgave 2.3 Ondersteuning

Beleidskaders

- Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028
- Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023-2028
- Actieplan Grip op sociaal domein (lokaal)
- Regiovisie Beschermd Wonen

Doelstelling 1

Verlening van passende en zo nabij mogelijke ondersteuning tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten

Het verlenen van passende en zo nabij mogelijke ondersteuning tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten blijft een belangrijk aandachtspunt. De betaalbaarheid en beschikbaarheid van de specialistische (niet-vrij toegankelijke) zorg staat immers al jaren onder druk. We zetten ons daarom de komende jaren maximaal in om het percentage jongeren met specialistische jeugdhulp terug te dringen van 13% naar 9% in 2030. Bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning spannen we ons maximaal in om het aantal cliënten met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners gelijk te houden aan het niveau van 2024. Vanwege de vergrijzing achten we een daling niet realistisch. Het voorliggend veld en het Stevig Lokaal Team moeten in deze transformatie een belangrijke rol spelen.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Percentage jongeren met jeugdhulp	13%	13%	12%
Aantal cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 1.000 inw.	56	57	57

Acties

Stevig Lokaal Team

We starten in 2026 met de leeromgeving Stevig Lokaal Team (SLT). Vanuit het SLT bieden we direct laagdrempelige ondersteuning. Wanneer nodig leiden we toe naar specialistische hulp, waarbij het SLT de regie blijft voeren. Vanuit de leeromgeving ontwikkelen we een monitor, waarmee we gerichter in kunnen zetten op preventie, signalering, informatie en advies op basis van de hulpvragen. Vanuit de leeromgeving en de pilot inwonersondersteuning werken we toe naar implementatie van het SLT in 2028.

Inkoop specialistische jeugdhulp

- In samenwerking met de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland wordt de (tijdelijke) aanbesteding voor 2026 afgerond en gaan we verder met de aanbesteding voor de geïndiceerde jeugdhulp vanaf 2028.
- Voor regionale aanbieders gaan we bij de inkoop afspraken maken, zodat de ondersteuning zoveel mogelijk in de omgeving van onze inwoners aangeboden wordt. Hierbij kijken we ook naar partijen in West-Brabant en niet alleen naar Zeeland. Als regionaal ingekocht aanbod niet voldoende bereikbaar is voor onze inwoners onderzoeken we of er lokale alternatieven mogelijk zijn. We gaan dan in gesprek met de contracterende GR om dit lokale aanbod te kunnen faciliteren.
- In 2025 zien we een stijging van de jeugdhulp. Hoewel het aantal verwijzingen vanuit huisartsen afneemt, neemt het aantal verwijzingen vanuit de Geïndiceerde Instellingen (GI) toe. We zetten in op samenwerking met de GI om deze trend te onderzoeken en te kunnen doorbreken. Ook in samenhang met de ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team.

Verbinding onderwijs en jeugdhulp

In 2026 worden de Onderwijszorgarrangementen (OZA) op de Geluksvogel geëvalueerd, waarbij jeugdigen onderwijs kunnen volgen in combinatie met zorg.

Inkoop passend aanbod

In 2026 bereiden we de aanbesteding maatschappelijk werk en cliëntondersteuning voor. We verlengen de huidige overeenkomst in verband met de ontwikkelingen van het Stevig Lokaal Team.

Kostenbeheersing

We zetten in op normaliseren en onderzoeken lokale alternatieven voor duurdere vormen van specialistische hulp, waarbij het uitgangspunt is dat er een passende oplossing is voor de hulpvrager.

Woonzorgvisie

We stellen in 2026, als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma, een lokale woonzorgvisie op. De werkgroep, bestaande uit de zorgpartijen, Stadlander en de gemeente is in 2025 gestart. We streven er naar dat hulpvragen voor alle doelgroepen zoveel mogelijk in de eigen omgeving opgelost of ondersteund kunnen worden. Hiervoor zetten we in op de ontwikkeling van een samenhangend aanbod van wonen, zorg en welzijn voor verschillende doelgroepen in de kernen. We werken nauw samen met de partners om de visie te vertalen naar concrete uitvoeringsafspraken.

Beschermd wonen

In de periode 2025 tot en met 2030 werken we gefaseerd toe naar de volledige doordecentralisatie van Beschermd Wonen in Zeeland. Dit houdt in dat de taken en verantwoordelijkheden stapsgewijs verschuiven van de centrumgemeenten naar alle Zeeuwse gemeenten. Het doel is dat alle gemeenten uiterlijk in 2030 zelfstandig verantwoordelijk zijn voor de organisatie van Beschermd Wonen, passend bij de lokale context en gericht op het versterken van het sociaal netwerk van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
Eerst wordt (in 2025) een regionale voorverkenning naar de spreiding van Beschermd Wonen in Zeeland uitgevoerd. Daarna wordt, op basis van deze voorverkenning, een regionaal spreidingsplan opgesteld. Voor het opstellen van het spreidingsplan is een onafhankelijk onderzoeksbureau aangesteld. De resultaten van dit onderzoek geven richting aan de gewenste en haalbare spreiding van Beschermd Wonen in de regio. Tenslotte voeren alle gemeenten een lokale verkenning uit om inzicht te krijgen in de lokale behoefte, de beschikbare voorzieningen en de uitvoeringsmogelijkheden.
Met deze gefaseerde aanpak zorgen we voor een zorgvuldige overdracht, voldoende voorbereidingstijd en lokaal draagvlak. Zo kunnen we de ondersteuning beter laten aansluiten op de persoonlijke situatie van inwoners en hun directe omgeving versterken.

Zorg en veiligheid

De ketensamenwerking in zorg en veiligheid is een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten. We zetten in op implementatie van de regiekaart Zeeland. Voor Tholen geldt dat we voor veiligheid vallen onder het Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten, waardoor we lokaal meer te regelen en af te stemmen hebben. We zetten in op een sluitende keten voor zorg en veiligheid.

Opgave 2.4 Participatie

Beleidskaders

- Nota armoedebeleid
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2024-2028

Doelstelling

Iedereen kan naar vermogen deelnemen aan de samenleving

We willen dat iedereen naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving, waar mogelijk via werk in het reguliere arbeidsproces. We bieden financiële ondersteuning aan mensen die (tijdelijk) niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of in financiële problemen zijn gekomen. Via een preventieve aanpak (vroegsignalering) willen we zoveel mogelijk voorkomen dat mensen in armoede (komen te) verkeren en schulden opbouwen. We zetten ons de komende jaren in om het percentage huishoudens met problematische schulden terug te dringen naar maximaal 7,0% in 2030 (2024: 7,4%).

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Percentage huishoudens met problematische schulden	7,3%	7,4%	7,3%

Acties

Preventie en vroegsignalering

In het kader van preventie en vroegsignalering richten we ons op de volgende acties:

- We verbeteren de uitleg op de gemeentelijke website over het hulpaanbod door consulenten via filmpjes;
- We vereenvoudigen de informatie over vroegsignalering op de website (B1-taalniveau) en gaan deze in verschillende talen beschikbaar stellen;
- We organiseren themagerichte workshops voor diverse doelgroepen, zoals bijvoorbeeld jongeren en statushouders. Tijdens deze bijeenkomsten wordt aandacht besteed aan onderwerpen als omgaan met geld, eventuele betalingsachterstanden en het treffen van betalingsregelingen ter voorkoming van schuldenproblematiek;
- Tenslotte maken we in het kader van vroegsignalering afspraken met particuliere verhuurders.

Schuldhulpverlening

- We zorgen voor een laagdrempelige toegang van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Hierin zoeken we afstemming met de zorgloketten en het Stevig Lokaal Team;
- Ter bevordering van de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners met (dreigende) schulden zetten we in op intensivering van de samenwerking met bewindvoerders en naleving van de gemaakte afspraken over bijvoorbeeld bereikbaarheid en het toewerken naar zelfredzaamheid.

Participatie

- We starten met de implementatie van de Participatiewet in Balans. Als eerste onderdeel van de implementatie zullen kaders en uitvoeringsregels aangepast moeten worden. Daarna kijken we vanuit de behoefte van de verschillende doelgroepen naar de effectiviteit van het aanbod;
- We onderzoeken hoe we de samenwerking met De Betho en de pilot Skills richting de toekomst vorm willen geven;

- We voeren lokaal een project uit om inburgeringsplichtigen te laten participeren, onder andere door sport- en beweegactiviteiten. Dit leidt tot verbetering van de fysieke en mentale gezondheid, vergroting van de sociale participatie (door toeleiding naar verenigingen) en toenamen van de kansen op de arbeidsmarkt.

Lasten en baten Programma 2

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onderwijs						
Lasten	4.304	5.110	5.013	4.991	4.932	4.927
Baten	-1.520	-1.580	-1.601	-1.601	-1.601	-1.601
Totaal Onderwijs	2.784	3.530	3.412	3.390	3.331	3.326
Gezonde Basis						
Lasten	12.212	10.857	9.896	9.494	9.459	9.456
Baten	-1.518	-689	-742	-742	-742	-742
Totaal Gezonde Basis	10.694	10.168	9.154	8.752	8.717	8.714
Ondersteuning						
Lasten	15.142	17.911	19.635	19.669	19.669	19.759
Baten	-414	0	0	-300	-660	-660
Totaal Ondersteuning	14.728	17.911	19.635	19.369	19.009	19.099
Participatie						
Lasten	12.180	11.889	13.176	12.903	12.901	12.901
Baten	-6.279	-5.870	-6.405	-6.405	-6.405	-6.405
Totaal Participatie	5.901	6.019	6.771	6.498	6.496	6.496
Totaal	**34.107**	**37.628**	**38.972**	**38.009**	**37.553**	**37.635**

PROGRAMMA 3: RUIMTE

Tholen als aantrekkelijke, duurzame gemeente om te wonen, werken en recreëren

Opgave 3.1 Wonen en Erfgoed

Beleidskaders

- Zeeuwse Woondeal
- Woonvisie 2021-2026
- Erfgoedvisie 2021

Doelstelling

Voldoende kwalitatief goede en betaalbare woningen

We streven naar voldoende kwalitatief goede en betaalbare woningen voor de verschillende doelgroepen. Om het huidige woningtekort terug te dringen tot een gezond evenwicht, wordt nationaal ingezet op de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030. Om dit te realiseren wordt gestreefd naar de bouw van circa 100.000 nieuwbouwwoningen per jaar. Daarbij is het streven dat ten minste twee derde van deze woningen betaalbaar is. Daarom is nationaal de bouw van 250.000 sociale corporatiewoningen en 350.000 woningen in het middensegment (middenhuur- en koopwoningen onder de betaalbaarheidsgrens) nodig. Het bod van de provincie Zeeland is vastgelegd in de Woondeal. Het doel van deze Woondeal is om van 2022 tot en met 2030 16.500 extra woningen in Zeeland te bouwen. Elke gemeente neemt een fair share van deze regionale opgave. In Tholen zetten we ons samen met de woningbouwcorporatie maximaal in voor de realisatie van 1.640 woningen tot 2030. Ons streven is dat hiervan 928 woningen betaalbaar zijn.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Voortgang Woondeal cumulatief aantal woningen	211	300	850

Acties

Volkshuisvestingsprogramma

We stellen in 2026 een volkshuisvestingsprogramma op. Het volkshuisvestingsprogramma vervangt de woonvisie en bestaat uit de onderstaande onderdelen:

- Een beschrijving van de gemeentelijke woningbouwopgave en het benodigde saldo van overige toevoegingen en onttrekkingen aan de woningvoorraad;
- Beleid ter verwezenlijking van de woningbouwopgave, waartoe in ieder geval behoren:
  - Beschrijving van in voorbereiding zijnde plannen en bijbehorende locaties;
  - Beschrijving van nieuwe voornemens;
  - Opgave van het totale aantal te realiseren woningen (waaronder betaalbaar en woningen voor ouderen);
  - Beschrijving van maatregelen waarmee op korte termijn in de woningbehoefte kan worden voorzien.
- Beleid voor de benodigde ontwikkeling van de woningvoorraad;
- De wijze waarop het beleid onder bullet 2 en 3 voorziet in woonbehoefte ouderen en aandachtsgroepen;
- Beleid voor stedelijke vernieuwing (verbeteren leefbaarheid en sociale samenhang);
- Uitvoering van de instructieregel:
  - 30% sociale huur (indien sociale huur < landelijk gemiddelde)
  - 40% middenhuur / betaalbare koop (indien ≥ landelijk gemiddelde)
- Verwerking van regionale afspraken (30% sociale huur en 2/3 betaalbare woningbouw).

Daarmee geeft het volkshuisvestingsprogramma aan hoe wij streven naar kwalitatief goede en betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen.

Huisvestingsverordening
Op basis van de resultaten van het schaarste-onderzoek, bekijken we de mogelijkheden binnen de huisvestingsverordening. Daarbij stellen we in 2026 ieder geval een regionaal afgestemde urgentieregeling op.

Woningbouwcomplexen
Naast de reeds in exploitatie zijnde woningbouwcomplexen, worden in de kernen Sint-Maartensdijk, Oud-Vossemeer, Sint-Annaland, Tholen en Scherpenisse plannen opgestart of verder in procedure gebracht.

Omgevingswet
In de transitiefase van de Omgevingswet tot aan 2032 vervolgen we het implementatietraject om te komen tot een gebiedsdekkend omgevingsplan. Ons streven is om het omgevingsplan stapsgewijs en gefaseerd op te bouwen. De komende jaren gaan we ervaring opdoen met de nieuwe wet en de nieuwe instrumenten en optimaliseren we de werkprocessen.

Doelstelling
De aanwezige cultuurhistorische waarden van Tholen goed beschermen, benutten en beleefbaar maken
De gemeente Tholen heeft een rijke historie. Onze inwoners zijn trots op dit verleden en op het erfgoed dat daaraan herinnert in de vorm van gebouwen, objecten, structuren, tradities en verhalen. Samen geven al deze vormen van erfgoed Tholen een eigen identiteit; het maakt dat mensen er zich thuis voelen. Met de op 7 oktober 2021 door uw raad vastgestelde Erfgoedvisie willen we inspiratie, maar vooral ook richting geven aan de gezamenlijke omgang met het Thoolse erfgoed in de nabije toekomst. Het doel van deze Erfgoedvisie is dan ook om de aanwezige cultuurhistorische waarden van Tholen goed te beschermen, te benutten en beleefbaar te maken. De visie is opgebouwd uit vijf speerpunten met bijbehorende acties. Het is onze ambitie om de uitvoering van de acties gezamenlijk met onze erfgoedvrijwilligersorganisaties, ondernemers én inwoners op te pakken onder het motto “Samen trots op het Thools erfgoed!”

Acties
Beschermen
Om monumenteigenaren te ondersteunen evalueren we de Subsidieregeling voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten en passen deze waar nodig aan. Verder evalueren we het aanbieden van inspecties van de monumentenwacht aan monumenteigenaren en het gebruik daarvan als monitor van de staat van de rijks- en gemeentelijke monumenten. Daarnaast onderzoeken we hoe we met de Zeeuwse gemeenten de uitvoering van onze taken op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving kunnen verbeteren door hierin de samenwerking op te zoeken.

Benutten
Samen met de Vereniging Nederlandse Vestingsteden organiseren we in 2026 de Vestingstedendagen in Tholen. Dit combineren we met de Havendagen. We brengen hiermee de vesting Tholen meer onder de aandacht van inwoners en geïnteresseerden. Verder onderzoeken we de mogelijkheden om archeologie een prominentere plaats te geven. Bijvoorbeeld via tentoonstellingen of door het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek.

Beleefbaar maken

We willen het erfgoed beleefbaar maken door onder andere cultuurhistorische gebouwen te ontsluiten, bijvoorbeeld tijdens de Open Monumentendag. We bereiken onze doelen door actief te werken aan participatie en maken daarbij dankbaar gebruik van het Erfgoedplatform.

Opgave 3.2 Werken

Beleidskaders

- Omgevingsvisie

Doelstelling

Een optimale woon-werkbalans

Samen met de ondernemers werken we aan een kwalitatief hoogwaardig en duurzaam vestigingsklimaat, waarin bedrijven kunnen gedijen en dat zo veel mogelijk aansluit bij de Thoolse arbeidsmarkt. We geven dit vorm door bedrijven in diverse sectoren actief te faciliteren. Verder streven we naar versterking van de bestaande economische structuur en bieden we ruimte voor de verdere doorgroei van bedrijventerrein Welgelegen te Tholen, als dé locatie voor het vestigen van nieuwe bedrijven voor de gehele gemeente. De lokale bedrijventerreinen worden zo mogelijk beperkt afrondend uitgebreid. Het beleid ten aanzien van detailhandel richt zich op het beschikbaar houden van een basisvoorziening voor het doen van boodschappen in zoveel mogelijk kernen en een volwaardige grotere supermarkt in ieder geval in Sint-Annaland, Sint-Maartensdijk en Tholen.

Acties

Ondernemingsklimaat

Via de bedrijfscontactfunctionaris zorgen we voor een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor ondernemersvragen in de breedste zin en helpen we de ondernemer verder met bijvoorbeeld subsidies, personeelstekorten, samenwerking tussen bedrijven etc. We werken daarbij samen met o.a. Provincie Zeeland, Economische Impuls Zeeland, Stichting Tholen Beter Bekend en Dockwize.

Economische structuur

We faciliteren en stimuleren de Thoolse bedrijven op diverse manieren. Zo zorgen we voor goede vestigingsmogelijkheden. We breiden daarom bedrijventerreinen uit, zodat bestaande bedrijven kunnen groeien en we nieuwe bedrijven kunnen aantrekken. Ook kijken we samen met de ondernemersverenigingen hoe de winkelgebieden en de bedrijventerreinen optimaal kunnen functioneren.

Bedrijventerreincomplexen

In 2026 starten we met de planvorming voor de uitbreiding van het bedrijventerrein te Tholen. Verder ronden we de ruimtelijke procedure voor de uitbreiding van het bedrijventerrein te Oud-Vossemeer af. Voor beide uitbreidingen worden ook grondexploitatieberekeningen opgesteld, welke ter vaststelling aan uw raad worden voorgelegd. De grondexploitatieberekening voor het bedrijventerrein te Sint-Annaland kan naar verwachting worden afgesloten.

Opgave 3.3 Recreatie en Toerisme

Beleidskaders

- Strategische visie op toerisme en recreatie

Doelstelling

Meerwaarde creëren door een kwaliteitsgerichte ontwikkeling in balans met natuur en omgeving

Uw raad heeft in 2025 de strategische visie op toerisme en recreatie vastgesteld. We zetten met deze visie in op drie pijlers. We willen allereerst onze strategische ligging benutten in combinatie met de gebiedskwaliteiten en het DNA van Tholen. Verder willen we dat toerisme meerwaarde creëert voor inwoners, landschap, cultuur en economie. Tenslotte willen we kwaliteitsgericht ontwikkelen in balans met natuur en omgeving. Aan de visie is een meerjarig uitvoeringsplan gekoppeld. Dit plan is opgebouwd uit vijf hoofdonderdelen met bijbehorende acties. Om een belangrijke bijdrage te leveren aan de realisatie van de visie brengen we dit uitvoeringsplan ten uitvoer.

Acties

Verblijfstoerisme

We zetten in op groei van het verblijfstoerisme door het verbeteren van de bedbezetting over het seizoen heen. Om in te zetten op seizoenspreiding en kort verblijf zet Stichting Tholen Beter Bekend in op specifieke marketingcampagnes. Verder worden de overnachtingsmogelijkheden bij particulieren, dus op bestemming wonen, vastgelegd in het omgevingsplan.

Natuur en landschap

We breiden het voorzieningenniveau in het landschap voor fietsers, wandelaars en duikers uit met aantrekkelijke rust- en informatiepunten. Dit doen we onder andere door het verbeteren van de zichtbaarheid van de online routes op de website van Eiland Tholen (Stichting Tholen Beter Bekend) en het realiseren van fietsservicepunten (opladen, watertappunt).

Dagrecreatie

We zorgen ervoor dat de basis van de recreatieve infrastructuur goed onderhouden blijft. Daarnaast investeren we in de uitbreiding van voorzieningen. Op de Oesterdam plaatsen we een natuurtoilet en we maken een planning voor de uitrol van sanitaire voorzieningen bij overige toeristische hotspots. Ook verbeteren we de faciliteiten op de strandjes en intensiveren we het onderhoud.

Erfgoed en cultuur

Ieder dorp of stad een eigen verhaal: Voor ieder dorp stellen we een jaarlijks budget beschikbaar (€ 7.500), waarmee invulling kan worden gegeven aan het versterken van de thema's per kern.

De verdronken stad Reymerswael vormt onze 10e kern en herbergt bijzondere onontdekte en onbekende verhalen. Deze verhalen maken we zichtbaar en beleefbaar. We zetten dan ook verder in op het realiseren van de lopende deelprojecten binnen de Interreg subsidie (Be)leefbare Schelde, zoals het realiseren van getijdebakken in de vorm van voormalige fundamenten en picknicktafels met tentoonstelling van vondsten.

Marketing

Samen met gemeente en ondernemers zet de Stichting Tholen Beter Bekend zich in om onze gemeente te promoten. Naast de jaarlijkse subsidiebijdrage op gebied van wonen, werken en recreëren, verlenen we op projectbasis aanvullende middelen ten behoeve van toeristische activiteiten. In 2026 betreft dit het uitbreiden en professionaliseren van het netwerk van informatiepunten. Daarnaast gaat Stichting Tholen Beter Bekend zich inzetten om in combinatie met de thematisering van de kernen de openbare ruimte 'aan te kleden' om deze thema's nog meer zichtbaar te maken.

Opgave 3.4 Mobiliteit

Beleidskaders

- Mobiliteitsvisie 2040
- Mobiliteitsplan 2022-2030
- Beleidsplan Wegen 2024-2028
- Regionale Mobiliteitsstrategie
- Regionale Energiestrategie 2.0
- Integrale Laadvisie

Doelstelling

Een veilig en duurzaam verkeers- en vervoerssysteem waarin onze kernen en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn

Goed mobiliteitsbeleid start vanuit een samenhangende toekomstvisie, die richting geeft aan huidige en toekomstige beleidskeuzes. Een integrale visie, die mobiliteitsopgaven verbindt aan de andere opgaven van onze gemeente. Op 21 januari 2021 heeft uw raad deze mobiliteitsvisie voor 2040 vastgesteld.

Op basis van deze visie zetten we ons in voor een goede bereikbaarheid en ontsluiting van onze kernen en de daar aanwezige bedrijven. We spannen ons samen met de provincie en het waterschap in voor veilige fietsroutes tussen de kernen en naar bedrijventerreinen. Ook werken we samen aan vlotte en veilige routes voor landbouwverkeer, waarbij de dorpskernen zoveel mogelijk worden gemeden. Aanvullend op het regulier openbaar vervoer werken we met de provincie aan een flexibel en fijnmazig vraagafhankelijk vervoersysteem.

We zetten ons in voor duurzame mobiliteitsoplossingen. Onze ambitie vanuit de Regionale Energiestrategie (RES 2.0) is om in 2050 een zero-emissie mobiliteitssysteem te realiseren. De laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen moet hiervoor voldoende dekking bieden. Om dit te realiseren heeft uw raad de Integrale laadvisie vastgesteld. Verder spelen we actief in op initiatieven voor het delen van vervoer.

We willen dat onze kernen zich kenmerken door rust, ook qua verkeer. Met uitzondering van enkele 50 km/u ontsluitingswegen is 30 km/u binnen de kom de norm. We besteden bijzondere aandacht aan verkeersveilige schoolomgevingen en parkeeroverlast in straten. Bovendien stimuleren we lopen en fietsen door het realiseren van ommetjes en veilige routes.

De kwaliteit van de openbare ruimte in de kernen is een belangrijke factor in de beleving van de inwoners. We willen de waardering voor de openbare ruimte vergroten. Dit doen we door de bereikbaarheid en toegankelijkheid van belangrijke voorzieningen te verbeteren, maar ook door de betrokkenheid van de inwoners bij de directe woonomgeving te vergroten.

Om een belangrijke bijdrage te leveren aan de realisatie van deze mobiliteitsvisie brengen we het Mobiliteitsplan 2022-2030 ten uitvoer. Het plan is opgebouwd uit vijf hoofdonderdelen met bijbehorende acties. Concreet willen we in 2030 de circa 70 acties uit het plan gerealiseerd hebben.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Voortgangspercentage Mobiliteitsplan 2022-2030	10%	29%	64%

Acties

Bereikbaarheid

- Samen met de provincie Zeeland trekken we op bij de realisatie van de randweg in Oud-Vossemeer. De verantwoordelijkheid blijft bij de provincie Zeeland, maar als gemeente zijn we nauw betrokken bij het proces;
- De gemeente Tholen blijft betrokken en stuurt aan op snelle en efficiënte aanpak met zo min mogelijk hinder in de instandhoudingsopgave van de Schelde-Rijnverbinding van Rijkswaterstaat;
- We werken het plan voor het realiseren van een fietspad langs de nieuwe wijk Vroonstede II in Sint-Annaland verder uit;
- Door de vele woningbouwontwikkelingen rondom Sint-Annaland zijn we in overleg met het waterschap welke wegen we van hen kunnen overnemen om de bereikbaarheid van Sint-Annaland toekomstbestendig te maken.

Verkeersveiligheid

Om de verkeersveiligheid te vergroten passen we in de volgende straten verkeersremmende maatregelen toe: Veerstraat te Oud-Vossemeer, Veilingweg te Sint-Annaland, Gemaalweg te Tholen en oversteekplaats Windsingel / Zoekweg te Tholen. Ook waarderen we het Zuidplantsoen in Poortvliet naar 30 km/u af.

Verkeerscirculatie, parkeren en toegankelijkheid

Aan de hand van de teruggekoppelde input van bewoners op de dorpsavonden, stellen we per kern een verkeersplan op.

Slimme en duurzame mobiliteit

Samen met de provincie Zeeland onderzoeken we de behoefte naar deelmobiliteit in Zeeland en hoe we dit het beste kunnen implementeren. Daarnaast implementeren we samen met de provincie Zeeland Flexvervoer in de gemeente Tholen. Flex is onderdeel van de nieuwe busconcessie die eind 2026 in werking zal treden.

Opgave 3.5 Energie en Milieu

Kerncijfers

Omschrijving	R 2022	R 2023	R 2024
Aantal tonnen restafval (h-a-h / fijn huishoudelijk)	3.254	3.547	3.114
Aantal tonnen GFT-afval (h-a-h / fijn bioafval)	3.410	3.386	3.516
Aantal tonnen OPK (h-a-h en miliieustraat)	1.180	1.319	1.152
Aantal tonnen glas (glasbakken - kernen en milieustraat)	437	441	414
Aantal tonnen PMD (h-a-h en milieustraat)	596	596	574

Beleidskaders

- Regionale Energiestrategie 2.0
- Transitievisie warmte
- Beleidsplan circulaire economie Zeeuwse gemeenten 2025-2028
- Energiebalans 2026-2030

Doelstelling

Vermindering van de CO2-uitstoot

Met de energietransitie bedoelen we de overgang van energie uit fossiele bronnen naar duurzaam opgewekte energie. In Nederland is de energietransitie uitgewerkt in het Klimaatakkoord. Het streven is om met de Regionale Energiestrategie (RES) een evenredige en ambitieuze bijdrage te leveren aan het landelijke klimaatbeleid. Het landelijke doel is om in 2050 95% minder CO_2 uit te stoten ten opzichte van 1990. Het doel voor 2030 bedraagt een reductie van 55-60% CO_2 (voorheen 49%). Deze landelijke doelstelling omarmen we in Zeeland. Om een bijdrage te leveren aan deze doelstelling spannen we ons o.a. in om tot 2030 2.000 woningen via het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) te laten isoleren en streven we naar 50% minder aardgasverbruik in particuliere woningen in 2030 ten opzichte van 1990 (gelijkgesteld aan 2017 = 1.310 m3).

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Aantal geïsoleerde woningen via NIP (cumulatief)	0	22	1.279
Daling aardgasverbruik particuliere woningen (in t-1)	20%	32%	40%

Acties

Duurzame opwek elektriciteit

We onderzoeken of en hoe we het in 2024 opgesteld vermogen voor windenergie kunnen behouden bij het aflopen van de levensduur van bestaande turbines. Verder stellen we in 2026 beleid op voor kleine windturbines en andere kleinschalige opwek.

Gebouwde omgeving (energiebesparing)

- We helpen inwoners hun energierekening te verlagen, onder andere door energiecoaches in te zetten en door isolatie(maatregelen) te stimuleren;
- We werken aan een (pre-)soortenmanagementplan, zodat de isolatieopgave van inwoners kan worden voortgezet;
- We leveren de haalbaarheidsstudie naar de verduurzaming van de bedrijventerreinen bij de kern Tholen op;
- We gaan bedrijventerreinen en individuele bedrijven helpen te verduurzamen;
- We brengen de diverse mogelijkheden voor verduurzaming van het bedrijventerrein Sint-Maartensdijk in beeld en brengen dit in beeld in een verduurzamingsplan;
- We voeren de bewustwordingscampagne uit.

Gebouwde omgeving (duurzame warmte)

We herijken de Transitievisie Warmte (uit 2021) en stellen het Warmteprogramma vast (gereed eind 2026). Verder starten we met het maken van het eerste uitvoeringsplan om wijken aardgasvrij te maken.

Mobiliteit

We onderzoeken de mogelijkheden om het opladen van elektrische voertuigen in de gemeente Tholen mogelijk te maken, zoals snelladen voor personenvervoer en laden voor de logistiek. Verder onderzoeken we de haalbaarheid van een mobiliteitscoöperatie voor deelvervoer.

Doelstelling

Vermindering van het huishoudelijk restafval

Alle Zeeuwse gemeenten hebben een apart afval- of grondstoffenbeleid om aan de Van Afval Naar Grondstoffen (VANG) doelstelling te voldoen. Samen met onze inwoners en ondernemers streven we onder andere via onze afvalinzameling naar een schoner milieu en naar vermindering van het restafval naar 30 kilo per persoon per jaar in 2030 vooruitlopend op een volledig circulaire aanpak in 2050.

Indicator(en):

Naam	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2026
Omvang huishoudelijk restafval per inwoner (in kg)	165	150	125
- Waarvan huis-aan-huis	132	116	100
- Waarvan milieustraat	33	34	25

Acties

Milieustraat

We hebben in 2025 te maken met tegenslagen bij het realiseren van een slagboom op de Milieustraat Sint-Maartensdijk. Belangrijk is dat de uitvoeringsbesluiten op orde zijn en we gegevens kunnen genereren over het brenggedrag op de Milieustraten in Zeeland. Dit zal in 2026 verder zijn beslag krijgen.

Huis-aan-huis-inzameling restafval

- Om de VANG-doelstelling van 100 kilo restafval per persoon per jaar te realiseren, heeft u besloten om als financiële prikkel vanaf 2024 Diftar in te voeren bij de inzameling van het restafval. Hoewel we goed op weg zijn om het restafval verder te beperken, gaan we de doelstelling van 100 kg restafval in 2025 waarschijnlijk nog niet realiseren. We verhogen daarom overeenkomstig de Kadernota 2026 het tarief voor het ledigen van een rolcontainer van 240 liter van € 5,00 naar € 7,00 en het tarief voor een inworp in de verzamelcontainer van € 1,00 naar € 1,40. We evalueren periodiek of de maatregelen effectief zijn en of de prijsprikkel voldoende is.
- Naast volumesturing en Diftar gaan we in nieuw te ontwikkelen wijken ervaring opdoen met het inzamelen van restafval op buurtniveau via ondergrondse containers.

Inzameling grondstoffen

We onderzoeken in 2026 of het mogelijk is om naast de bestaande glas- en textielbakken in de wijken nog andere grondstoffen in de wijken / kernen in te zamelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vet of e-waste.

Circulair werken

We stellen in 2026 een uitvoeringsagenda circulaire economie op en voeren deze uit.

Opgave 3.6 Klimaatadaptatie en Natuur

Beleidskaders

- Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (Kasz) 2021-2026
- Water- en Rioleringsprogramma afvalwater, hemelwater en grondwater 2023-2027
- Water- en Rioleringsprogramma oppervlaktewater 2023-2027
- Beleidsplan Groen 2024-2028
- Landschapsontwikkelingsprogramma

Doelstelling

Een klimaatbestendige, waterrobuuste en biodiverse gemeente

Het klimaat verandert. Ondanks dat we maatregelen nemen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, zullen we in de toekomst te maken krijgen met effecten van het veranderende klimaat, zoals hitte, wateroverlast, droogte en overstroming. Daarom is het nodig onze omgeving aan te passen aan deze nieuwe omstandigheden. Dit noemen we klimaatadaptatie. Ons doel is om in 2050 een klimaatbestendige, waterrobuuste en biodiverse gemeente te zijn.

De Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (Kasz) geeft de regionale ambities aan, met voldoende ruimte voor maatwerk op lokaal niveau. Een integrale aanpak vanuit verschillende sectoren is een vereiste. Vergroening is hierbij een thema dat als een rode draad door meerdere sectoren loopt.

Lokaal zetten we met ons beleidsplan Groen o.a. in op deze vergroening van onze kernen. We streven naar minder verharding en meer groen in de bestaande gebouwde omgeving. We hebben de ambitie om een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur te realiseren. Hiervoor richten we ons primair op het vergroenen van de openbare ruimte en op het mooi, klimaatadaptief, functioneel, biodivers en beleefbaar inrichten en beheren van het openbaar groen. We verbinden het groen onderling, versterken dit en werken hieraan via drie sporen: meer groen, beter groen en beter beleefbaar groen. Meer, kwalitatief hoogwaardig groen draagt bij aan een gezondere, duurzamere leefomgeving en bovendien aan meer woongenot.

Voor het gebied buiten de bebouwde kom is in samenwerking met agrariërs, het waterschap, natuurverenigingen en andere betrokkenen een Landschapsontwikkelingsprogramma tot stand gekomen. Onze natuur, het agrarisch landschap en de openheid van het landschap vormen de eigenheid van Tholen en worden door de Tholenaren hoog gewaardeerd. In algemene zin streven we daarom naar het beperken van ingrepen in het landschap en het in stand houden van de openheid en de rust. Met de uitvoering van dit programma willen we ons landschap verder ontwikkelen door rekening te houden met de gevolgen van klimaatverandering en door vergroting van de biodiversiteit. Bij ontwikkelingen streven we naar kwaliteitsverbetering waar het kan en een goede afweging tussen belangen waar het moet.

Acties

Klimaatadaptatie

In 2026 vervolgen we de Zeeuwse samenwerking op het gebied van klimaatadaptatie en geven we uitvoering aan de Zeeuwse uitvoeringstrategie. Daarnaast verzorgen we vanuit Tholen zelf diverse publiciteitsactiviteiten zoals een verhuispakket en het stimuleren van meer groen en minder verharding. Verder wordt meer groen aangeplant in het stedelijk gebied, de nadere toelichting hieromtrent is te vinden onder 'groen'.

Water

Om de kans op wateroverlast te verkleinen worden diverse projecten opgepakt:

- Emmastraat (Fase 2) te Sint-Philipsland;
- Oostsingel / Wilhelminastraat te Sint-Maartensdijk;
- Lenteplein / Margrietlaan te Scherpenisse;
- Molenstraat te Oud-Vossemeer.

Meer groen

We realiseren nieuwe groenvoorzieningen in de projecten Masterplan sport en onderwijs te Tholen, mobiliteitshub te Tholen, bedrijventerrein Welgelegen te Tholen, Lenteplein / Margrietlaan te Scherpenisse, Wilhelminastraat te Sint-Maartensdijk en mogelijk ook delen van de wijk Molenvliet en Landtong te Tholen. Dit leidt tot een toename van het areaal openbaar groen. We planten ook extra bomen aan in bovengenoemde projecten en gaan tevens over tot aanplant van bomen langs Plataanstraat te Sint Philipsland, Welgelegen te Tholen en Paasdijkweg te Poortvliet.

Beter groen

We schouwen de openbare beplantingen en stellen een lijst op van te renoveren groenvakken (locaties die niet meer voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau). Met de uit te voeren renovaties (locaties n.t.b.) vergroten we de biodiversiteit voor toename van de ecologische waarde en voor meer kleurrijk en aantrekkelijk groen. Bij de groenrenovaties betrekken we de doelen van het groenbeleid en houden we rekening met de geschiktheid voor doelsoorten.

Beter beleefbaar groen

Het project Wilhelminastraat / Rädda Barnenstraat te Sint-Maartensdijk wordt opgestart en is gericht op meer toegankelijk groen zodat dit bijdraagt aan belevingswaarde en een gezonde groene leefomgeving, waarbij ook bewonersparticipatie plaatsvindt i.s.m. Stichting Stadlander. Ook de projecten Lenteplein / Margrietlaan te Scherpenisse en Kerkplein te Poortvliet zorgen voor makkelijk te bereiken groen in de buurt en betere onderlinge verbondenheid van groenstructuren.

Landschapsontwikkeling

We ontwikkelen een uitvoeringsprogramma voor het Landschapsontwikkelingsprogramma (LOP), gezamenlijk met stakeholders. We initiëren concrete startprojecten van het uitvoeringsprogramma en voeren nadere studies uit, doen handreikingen en stellen stimuleringsmaatregelen op om verdere projecten te concretiseren en tot uitvoer te brengen (o.a. bloemrijke akkerranden, groen-blauwe dooradering, landschappelijke inpassingen van bebouwd gebied en kernrandzones). Dit is een meerjarige opgave die in 2026 wordt opgestart.

Lasten en baten Programma 3

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Wonen en Erfgoed						
Lasten	9.478	17.174	8.462	7.519	6.433	8.358
Baten	-8.563	-13.763	-5.885	-5.057	-4.291	-6.211
Totaal Wonen en Erfgoed	915	3.411	2.577	2.462	2.142	2.147
Werken						
Lasten	4.014	4.492	4.251	835	274	243
Baten	-4.149	-4.150	-3.829	-562	-32	0
Totaal Werken	-135	342	422	273	242	243
Recreatie en Toerisme						
Lasten	1.097	1.571	1.060	1.060	1.060	1.060
Baten	-680	-875	-862	-862	-862	-862
Totaal Recreatie en Toerisme	417	696	198	198	198	198
Mobiliteit						
Lasten	5.290	5.753	5.826	5.605	5.668	5.691
Baten	-720	-615	-629	-629	-629	-629
Totaal Mobiliteit	4.570	5.138	5.197	4.976	5.039	5.062
Energie en Milieu						
Lasten	5.335	6.445	5.811	5.761	5.559	5.493
Baten	-5.059	-4.722	-4.873	-4.873	-4.868	-4.869
Totaal Energie en Milieu	276	1.723	938	888	691	624
Klimaatadaptatie en Natuur						
Lasten	4.000	3.968	4.094	4.094	4.094	3.894
Baten	-2.887	-2.624	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Totaal Klimaatadaptatie en Natuur	1.113	1.344	1.394	1.394	1.394	1.194
Totaal	**7.156**	**12.654**	**10.726**	**10.191**	**9.706**	**9.468**

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Onder de programma's zijn alleen de inkomsten opgenomen die een direct verband hebben met deze programma's. Een aantal inkomsten is echter niet direct aan een programma toe te rekenen. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat het gaat om dekkingsmiddelen waar geen vastgesteld bestedingsdoel tegenover staat.

Lasten en baten programma Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Algemene Dekkingsmiddelen						
Lasten	1.876	502	644	691	594	565
Baten	-78.992	-69.892	-68.699	-68.625	-67.067	-67.526
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	**-77.116**	**-69.390**	**-68.055**	**-67.934**	**-66.473**	**-66.961**

Treasury

Op grond van de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de rentekosten verplicht aan de betreffende taakvelden worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Het saldo van de financieringsfunctie wordt als volgt gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025 n.w.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Rentelasten langlopende leningen	992	797	699	600	502	425
Rente financieringstekort	0	0	0	0	0	0
Afschrijving agio (boeterente)	111	111	111	111	111	111
Externe rentebaten	-1.272	-768	-418	-273	-286	-243
Doorberekening rente grondexpl.	0	0	-27	-16	-9	-9
Doorbel. taakvelden (omslagrente)	0	-929	-287	-297	-289	-285
Totaal	**-169**	**-789**	**78**	**125**	**29**	**-1**

Beleggingen

De specificatie van de beleggingen is als volgt:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025 n.w.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Dividend BNG	-74	-82	-60	-60	-60	-60
Dividend ZEH	-12.916	-3.640	-2.000	-1.750	-1.500	-1.250
Dividend GBE Aqua	-270	-180	-162	-162	-162	-162
Dividend Stedin	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal	**-13.263**	**-3.905**	**-2.225**	**-1.975**	**-1.725**	**-1.475**

Lokale heffingen

Hieronder volgt een specificatie van de lokale heffingen. Voor een verdere verdieping wordt verwezen naar de paragraaf “Lokale heffingen”. De post Uitvoering Wet WOZ betreft ongeveer 90% van de totale bijdrage aan GR SaBeWa Zeeland.

Bedragen * € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025 n.w.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
OZB woningen	-3.512	-3.522	-3.646	-3.766	-3.887	-4.042
Uitvoering Wet WOZ	772	518	488	488	488	488
OZB niet-woningen	-2.759	-2.710	-2.898	-2.994	-3.090	-3.214
Parkeerbelasting	-8	-6	-6	-6	-6	-6
Hondenbelasting	-39	0	0	0	0	0
Heffing en invordering	-40	-7	-7	-7	-7	-7
Totaal	**-5.586**	**-5.727**	**-6.069**	**-6.285**	**-6.502**	**-6.781**

Uitkering gemeentefonds

De raming van de uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de Meicirculaire gemeentefonds 2025 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het bedrag wordt over de gemeenten verdeeld aan de hand van maatstaven, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor.

Hieronder volgt een specificatie van de uitkering uit het gemeentefonds:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025 n.w.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Basisuitkering	-41.308	-41.544	-41.688	-41.429	-40.255	-40.349
Uitkeringsfactor o.b.v. circulaire	1,4200	1,4600	1,4930	1,5039	1,5113	1,5225
Uitkering zonder verfijningen	*-58.657*	*-60.654*	*-62.240*	*-62.305*	*-60.837*	*-61.431*
Korting OZB-capaciteit	4.338	4.500	5.255	5.255	5.255	5.255
Netto algemene uiterking	*-54.319*	*-56.154*	*-56.985*	*-57.050*	*-55.582*	*-56.176*
Afrekening v.j.	-326	0	0	0	0	0
Integratie en decentralisatie uitk.	-3.450	-2.815	-2.853	-2.749	-2.692	-2.528
Uitkering gemeentefonds	*-58.097*	*-58.969*	*-59.838*	*-59.799*	*-58.274*	*-58.704*
Stelpost jeugdhulp	0	0	0	0	0	0
Baten (per saldo)	**-58.097**	**-58.969**	**-59.838**	**-59.799**	**-58.274**	**-58.704**

OVERZICHT OVERHEAD

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is in het BBV voorgeschreven dat het programmaplan in een apart overzicht de kosten van overhead weergeeft. In de programma's zelf zijn de kosten opgenomen die direct betrekking hebben op het primaire proces.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet mogelijk is om uit de taakvelden alle tarieven te bepalen. Om deze reden is het van groot belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven zijn berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt. Deze extracomptabele berekening hebben we opgenomen in de paragraaf "Lokale heffingen". De overhead moet hierbij op een consistente wijze worden toegerekend. De gemeente Tholen kiest er voor om de overhead aan de taakvelden toe te rekenen op basis van de directe personeelskosten. Deze methode is door uw raad opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Tholen 2025". De berekening van het opslagpercentage is hieronder weergegeven:

Berekening opslagpercentage overhead			
Kosten taakveld overhead	11.714.000		
Af: Inkomsten taakveld overhead	286.000		
Netto kosten taakveld overhead		11.428.000	
Af: Toe te rekenen kosten			
Rechtspositionele verplichtingen	0		
Flexibele schil	100.000		
		100.000	
Totale netto kosten			11.328.000
Totale salarislasten excl. overhead			14.672.000
Opslagpercentage overhead*			80%

* afgerond op een veelvoud van 5%

Beleidsindicatoren	**B 2026**
Overhead gemeentelijke organisatie (% van de totale lasten)	11,1%
*Formatie: fte per 1.000 inwoners**	7,9
*Bezetting: fte per 1.000 inwoners**	7,4
*Apparaatskosten per inwoner (euro)**	€ 922
Externe inhuur (%)	6,4%

* exclusief gemeenteraad en B&W

Lasten en baten programma Overhead

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overhead						
Lasten	10.557	12.688	11.714	11.068	11.264	10.916
Baten	-406	-283	-286	-286	-286	-286
Totaal Overhead	**10.151**	**12.405**	**11.428**	**10.782**	**10.978**	**10.630**

PARAGRAFEN

- WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING
- ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN
- BEDRIJFSVOERING
- OPENBAARHEID
- FINANCIERING
- GRONDBELEID
- VERBONDEN PARTIJEN
- LOKALE HEFFINGEN

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Algemeen

Gemeenten hebben in toenemende mate te maken met uiteenlopende risico's waarvan zij zich bewust moeten zijn. Een essentiële voorwaarde voor risicobewustwording is inzicht in risico's. Wanneer dit in voldoende mate bestaat, kan worden bepaald op welke wijze (1) risico's beheersbaar kunnen worden gemaakt en (2) de financiële positie van de gemeente tegen deze risico's kan worden beschermd. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de "Financiële verordening gemeente Tholen 2025" verplichten de gemeente tot het voeren van risicomanagement en het opstellen van een paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze paragraaf is een onderdeel van het totale risicomanagementproces en geeft met name inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen.

De paragraaf gaat in op:

- Het risicomanagementbeleid;
- Het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's);
- De benodigde weerstandscapaciteit;
- De belangrijkste risico's;
- De beschikbare weerstandscapaciteit;
- De kengetallen omtrent de financiële positie.

Risicomanagementbeleid

Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële tegenvallers. Het weerstandsvermogen is het vermogen om deze tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's).

Het beleid ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Tholen 2025", die door uw raad is vastgesteld op 17 april 2025.

Risicoprofiel voor de gehele organisatie

Voor de gehele organisatie zijn de belangrijkste risico's in beeld gebracht. Het risicoprofiel is divers van aard. Voor de in kaart gebrachte risico's zijn diverse beheersmaatregelen benoemd. Deze zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van het risicoprofiel kan bepaald worden hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen afdekken. Alle risico's zullen zich echter nooit én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt daarom berekend op basis van een risicosimulatie (Monte-Carlo methode). We gaan hierbij uit van een zekerheidspercentage van 90%. Door deze benadering wordt voorkomen dat er een te groot weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit) wordt aangehouden. De totaal benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2026 circa € 2,3 miljoen.

Risico top 5

In de tabel hieronder zijn de belangrijkste risico's van de gemeente Tholen, gerangschikt naar financiële impact, weergegeven. Het percentage geeft het aandeel van het risico in de totaal benodigde weerstandscapaciteit weer (2,3 miljoen). De top 5 risico's beslaan ruim 69% van de totaal benodigde capaciteit.

Tabel: Belangrijkste 5 financiële risico's			
Risico	**Kans**	**Max. financieel gevolg**	**Invloed**
Tekort bij de uitvoering van de Jeugdwet	50%	€ 800.000	23%
Tekort bij de uitvoering van de Wmo	70%	€ 700.000	20%
Uittredingsbijdrage GR Muziekschool	70%	€ 455.000	13%
Tekorten binnen gemeentelijke grondexploitaties	50%	€ 250.000	7%
Tekorten als gevolg van inflatie	50%	€ 200.000	6%

Toelichting risico's

Tekort bij de uitvoering van de Jeugdwet

De gemeente Tholen is na de decentralisatie in 2015 gestart met een budget voor de Jeugdwet van circa € 4,5 miljoen. Dit bedrag is in 2024 uitgegroeid tot een bedrag van ruim € 8 miljoen. In 2026 vindt een nieuwe aanbesteding plaats die op basis van de beste inschatting reeds in de begroting is verwerkt. Echter ondanks dat er op een breed front inzet plaatsvindt om meer grip te krijgen op de budgetten, blijft er een reële kans bestaan dat er een stijging plaatsvindt in de toekomstige uitgaven. Het maximale risico schatten we in op € 0,8 miljoen. Vanwege het structurele karakter is dit bedrag verdubbeld. Rekening houdend met een kans van 50%, leidt dit tot een maximaal financieel gevolg van € 0,8 miljoen.

Tekort bij de uitvoering van de WMO

Door decentralisatie van taken op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie werd het takenpakket van de gemeenten in 2015 flink uitgebreid. Dit bedrag is in 2024 uitgegroeid tot een bedrag van circa € 6,6 miljoen. Ondanks dat er op een breed front inzet plaatsvindt om meer grip te krijgen op de budgetten, bestaat het risico dat de begrote bedragen te laag zijn. Het maximale risico schatten we in op € 0,5 miljoen. Vanwege het structurele karakter is dit bedrag verdubbeld. Rekening houdend met een kans van 70%, leidt dit tot een maximaal financieel gevolg van € 0,7 miljoen.

Uittredingsbijdrage GR Muziekschool Zeeland

Op 2 juli 2024 heeft uw raad besloten om uit te treden uit Gemeenschappelijke Regeling (hierna: GR) Muziekschool Zeeland. Artikel 30, lid 7 en 8 van de GR bepaalt dat het algemeen bestuur de financiële en overige gevolgen van de uittreding in kaart brengt. Voor het vaststellen van de financiële gevolgen wordt door Muziekschool Zeeland en de uittredende gemeente gezamenlijk (bindend) advies gevraagd aan een onafhankelijke deskundige. De kans bestaat echter dat de GR wordt omgevormd naar een andere rechtsvorm, zoals een stichting of coöperatie. In dat geval zou de huidige GR worden opgeheven en zou er voor de uittredende gemeenten geen uittredingssom verschuldigd zijn.

Tekorten binnen gemeentelijke grondexploitaties

Het grootste risico ten aanzien van de huidige schattingen is gelegen in woningbouwcomplex Havengebied Sint-Annaland. Bij de overige complexen zijn de nog te realiseren kosten en opbrengsten beperkt en/of zijn de verwachte eindwaarden zodanig hoog dat eventuele risico's binnen het complex zijn op te vangen. De nog te realiseren opbrengsten binnen woningbouwcomplex Havengebied Sint-Annaland bedragen € 4,6 miljoen, de nog te realiseren kosten € 1,1 miljoen en het verwachte resultaat op eindwaarde € 0,2 miljoen. Het grootste risico binnen dit complex betreft met name de grondprijsontwikkeling van de uitgeefbare kavels. De kleine woontorens op het Havenplateau zijn reeds geleverd, en voor de grote woontoren is al een verkoopovereenkomst afgesloten. De kostenramingen voor het bouw- en woonrijp maken zijn gebaseerd op de GWW-prijzen van begin 2025. Het maximale risico op basis van een gevoeligheidsanalyse van de grondexploitatie van Havengebied Sint-Annaland (daling uitgifteprijzen met 20%) schatten we in op € 0,5 miljoen. Met een kans van 50% leidt dit tot een maximaal financieel gevolg van € 0,25 miljoen.

Tekort als gevolg van inflatie

De afgelopen periode is de inflatie wereldwijd sterk opgelopen. Het risico bestaat dat de (prijs)stijgingen hoger zijn dan waarmee in de programmabegroting rekening gehouden is. Het risico schatten we in op € 0,2 miljoen. Vanwege het structurele karakter hebben we het totale risicobedrag verdubbeld. Met een kans van 50% leidt dit tot een maximaal financieel gevolg van € 0,2 miljoen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Onder de incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen) vallen de algemene reserve niet vrij besteedbaar. Tot de structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) behoren de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit; de riool- en afvalstoffenheffing mogen maximaal kostendekkend zijn (inclusief compensabele BTW). Omdat dit (vrijwel) het geval is, zit hierin geen ruimte om extra middelen te genereren. Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit onroerende zaakbelasting wordt het tarief volgens de norm van artikel 12 Financiële verhoudingswet gehanteerd.

De beschikbare weerstandscapaciteit voor de periode tot en met 2029 is als volgt bepaald:

Ultimo jaar (in miljoen €)	**Realisatie 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Vermogen:						
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	45,2	52,3	51,3	51,3	51,3	51,3
Exploitatie:						
Onbenutte belastingcapaciteit	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Onvoorzien	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Beschikbare weerstandscapaciteit	**46,0**	**53,2**	**52,2**	**52,2**	**52,2**	**52,2**

Kengetallen financiële positie

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in het jaarverslag een verplichte basisset aan financiële kengetallen in de onderhavige paragraaf opgenomen te worden. De kengetallen geven gezamenlijk inzicht in de financiële positie.

Voor de toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Zij kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente. De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van signaleringswaarden.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Op basis van het overzicht incidentele baten en lasten kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Vervolgens wordt hierbij het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgeteld. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door de uitkomst te delen door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uit te drukken in een percentage. Uw raad streeft naar een post onvoorzien van € 250.000. Dit komt globaal overeen met een structurele exploitatieruimte van 0,2 á 0,3%.

De toezichthouder maakt, op basis van het gemeenschappelijk toezichtkader gemeenten, voor het kengetal structurele exploitatieruimte gebruik van onderstaande signaleringswaarden:

Minst risicovol	Vanaf 0%
Neutraal	0%
Meest risicovol	tot 0%

Ultimo jaar (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A	Totale structurele lasten (excl. onvoorzien)	85.948	87.203	94.903	91.314	89.904	92.749
B	Totale structurele baten	93.343	90.719	97.079	93.211	90.711	93.060
C	Totale structurele toevoegingen reserves	25	25	25	25	25	25
D	Totale structurele onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0	0
E	Totale baten (excl. reservemutaties)	119.692	97.219	101.329	93.211	90.711	93.060
	Struct. exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/Ex100%	**6,2%**	**3,6%**	**2,1%**	**2,0%**	**0,9%**	**0,3%**

De structurele exploitatieruimte kan als minst risicovol worden aangemerkt.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn afbetaald (niet belast met schulden). De solvabiliteitsratio wordt uitgedrukt als de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. De solvabiliteitsratio is het spiegelbeeld van de schuldratio. Uw raad streeft naar een solvabiliteitsratio van minimaal 30%.

De toezichthouder maakt, op basis van het gemeenschappelijk toezichtkader gemeenten, voor het kengetal solvabiliteit gebruik van onderstaande signaleringswaarden:

Minst risicovol	Vanaf 50%
Neutraal	Vanaf 20% tot 50%
Meest risicovol	Tot 20%

	Ultimo jaar (bedragen x € 1.000)	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	85.368	84.992	84.220	84.532	84.137	83.783
B	Balanstotaal	155.957	136.268	130.970	127.120	122.200	118.563
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**55%**	**62%**	**64%**	**66%**	**69%**	**71%**

De solvabiliteitsratio kan als minst risicovol worden aangemerkt.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de (netto) schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De hoogte van de baten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger de inkomsten des te meer schuld een gemeente kan aangaan. De netto schuldquote betreft de netto schuld als aandeel van de totale baten (voor reservemutaties). Uw raad streeft naar een netto schuldquote van maximaal 90%.

De toezichthouder maakt, op basis van het gemeenschappelijk toezichtkader gemeenten, voor het kengetal netto schuldquote, gebruik van onderstaande signaleringswaarden:

Minst risicovol	Tot 90%
Neutraal	Vanaf 90% tot 130%
Meest risicovol	Vanaf 130%

Ultimo jaar (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A	Vaste schulden	47.186	42.204	38.266	34.329	30.392	27.195
B	Netto vlottende schulden	4.550	0	0	0	0	0
C	Overlopende passiva	9.532	0	0	0	0	0
D	Financiële activa	2.763	2.763	2.763	2.763	2.763	2.763
E	Uitzettingen < 1 jaar	51.403	17.278	12.240	13.524	10.246	13.377
F	Liquide middelen	356	0	0	0	0	0
G	Overlopende activa	3.508	0	0	0	0	0
H	Tot. baten (excl. reservemutaties)	119.692	97.219	101.329	93.211	90.711	93.060
	Netto schuldquote (A+B+C-D-D-F-G)/Hx100%	**3%**	**23%**	**23%**	**19%**	**19%**	**12%**

De netto schuldquote kan als minst risicovol worden aangemerkt.

Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan welk deel van de netto-schuldquote veroorzaakt wordt door de grondexploitatie. Een gemeente met veel grondvoorraden heeft normaliter veel schulden, welke bij normale marktomstandigheden niet op de begroting drukken. Als de markt tegenzit, gaat dit echter niet meer op. Een gemeente met veel grondvoorraden kan dan een probleem krijgen vanwege de schulden die voor de aanschaf zijn aangegaan. Voor de berekening van het kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten (voor reservemutaties) en uitgedrukt in een percentage. Uw raad streeft naar een kengetal grondexploitatie van maximaal 20%.

De toezichthouder maakt, op basis van het gemeenschappelijk toezichtkader, voor het kengetal grondexploitatie gebruik van de onderstaande signaleringswaarden:

Minst risicovol	Tot 20%
Neutraal	Vanaf 20% tot 35%
Meest risicovol	Vanaf 35%

Ultimo jaar (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A	Voorraden bouwgrond in exploitatie	17.518	8.873	5.521	2.946	2.939	-839
B	Tot. baten (excl. reservemutaties)	119.692	97.219	101.329	93.211	90.711	93.060
	Grondexploitatie A/B X 100%	**15%**	**9%**	**5%**	**3%**	**3%**	**-1%**

Het kengetal grondexploitatie kan als minst risicovol worden aangemerkt.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de ozb, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 en uit te drukken in een percentage. Het streven is om onze positie bij de 50 goedkoopste gemeenten te handhaven. Dit komt globaal overeen met een onbenutte belastingcapaciteit van maximaal 90%.

De toezichthouder maakt op basis van het gemeenschappelijk toezichtkader voor het kengetal belastingcapaciteit gebruik van onderstaande signaleringswaarden:

Minst risicovol	Tot 95%
Neutraal	Vanaf 95% tot 105%
Meest risicovol	Vanaf 105%

Ultimo jaar		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A	OZB-lasten voor gezin bij gem. WOZ-waarde	326	326	336	346	356	367
B	Rioolheffing voor gezin	210	210	210	210	210	210
C	Afvalstoffenheffing voor gezin	296	312	330	346	357	365
D	Tot. woonlasten voor gezin (A+B+C)	832	848	876	902	923	942
E	Woonlasten landelijk gem. gezin (t-1)	944	994	1.044	1.096	1.151	1.208
	Woonlasten t.o.v. landelijk gem. (D/E)x100%	**88%**	**85%**	**84%**	**82%**	**80%**	**78%**

De totale woonlasten bevinden zich onder het landelijk gemiddelde van t-1 en kunnen als minst risicovol worden aangemerkt. Voor het landelijk gemiddelde is uitgegaan van een stijging van 5% op basis van ervaringscijfers.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

De gemeente Tholen is ruim 25.000 hectare groot. Een groot deel daarvan bestaat uit openbare ruimte. Deze openbare ruimte bevat o.a. wegen, riolering, groen, water, havens en openbare gebouwen. Alle in deze openbare ruimte aanwezige kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. In deze paragraaf worden de kaders geschetst voor het onderhoud aan deze kapitaalgoederen. De lasten hiervan zijn terug te vinden in het programma Ruimte. Voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen zijn de volgende beleidsplannen vastgesteld:

Beleidsplan	Vaststelling Raad	Herziening plan	Onderhoudsniveau [1]	Achterstallig onderhoud
Wegen	2024	2029	Niveau B (basis) [1]	<1%
Openbare verlichting	2024	2029	o.b.v. stabiliteitsmetingen	<3%
Groen	2024	2029	Niveau A t/m C [2]	<1%
Water	2022	2027	Goed	<2%
Riolering	2022	2027	Cf. klassen bij funct. Eisen	<1%
Gebouwen	2025	2030	Conditie 2/3 (goed/redelijk)	Nee
Havens	2024	2029	Goed	<1%

[1] Maximaal 10% van het areaal in niveau C (matig) kan zonder extra kosten in stand kan worden gehouden. Stijgt het percentage areaal in niveau C boven de 10%, dan stijgen de kosten. Bij onderhoudsniveau D (slecht) is er sprake van achterstallig onderhoud;

[2] Sinds 2016 is het onderhoudsniveau als volgt: randzones niveau C (laag), centra en begraafplaatsen niveau A (hoog), overig niveau B (basis).

Wegen

Beleidskader

Het beleidsplan Wegen 2024-2028 is vastgesteld in uw raad op 18 april 2024. Hierin is ook beleid opgenomen met betrekking tot het onderhoud aan civieltechnische kunstwerken en nieuw beleid met betrekking tot beheer en onderhoud van wegmarkering en belijning.

Financieel overzicht:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Jaarlijkse lasten exploitatie	3.883.776	3.920.000	4.061.100
B	Kapitaallasten	215.747	540.760	546.360
C	Totale lasten	4.099.523	4.460.760	4.607.460
D	Vergoedingen	283.597	268.000	268.000
E	**Jaarbudget (C-D)**	**3.815.926**	**4.192.760**	**4.339.460**

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Stand 1-1	1.735.261	1.537.142	1.432.142
B	Structurele storting	691.000	691.000	691.000
C	Aanwending	889.119	796.000	1.076.000
	Stand per 31-12 (A+B-C)	**1.537.142**	**1.432.142**	**1.047.142**

Openbare verlichting

Beleidskader

Het op 18 april 2024 door uw raad vastgestelde beleidsplan Openbare verlichting 2024-2028 bevat een evaluatie van het eerdere beleidsplan uit 2019. Tevens beschrijft het plan het toepassingsgebied, stelt het de kaders en inhoud van het vakgebied, beschrijft het de onderhoudsmethodiek en de daarmee gepaard gaande financiële lasten.

Financieel overzicht:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Jaarlijkse lasten exploitatie	341.761	403.500	392.500
B	Kapitaallasten	14.040	32.820	31.970
C	Totale lasten	355.801	436.320	424.470
D	Vergoedingen	31.960	15.000	15.000
E	**Jaarbudget (C-D)**	**323.841**	**421.320**	**409.470**

Openbaar groen

Beleidskader

Het beleidsplan Groen 2024-2028 is vastgesteld in de raadsvergadering van 18 april 2024. Het plan omschrijft het doel om de waarden van groen te behouden, tot hun recht te laten komen, te vergroten en onderling te verbinden tot een groen netwerk en sterke groenstructuur. Door beheer en (her)inrichting en door ruimte te bieden voor initiatieven die daarop gericht zijn. Hiervoor richten we ons primair op regulier, dagelijks beheer voor behoud en verbetering van de leefomgeving, maar ook volgens de sporen: meer groen, beter groen en beter beleefbaar groen. Verder heeft iedere kern een eigen DNA met bijbehorende specifieke kenmerken en belangrijke groenstructuren. Het beleidsplan richt zich erop om dit te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit alles wordt samengevat in het hogere doel van het groenbeleid: “Het bereiken van een gezonde groene leefomgeving en daarmee een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte, die bijdraagt aan het welzijn van bewoners en gebruikers”.

Financieel overzicht:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Jaarlijkse lasten exploitatie	1.565.572	1.773.500	1.816.500
B	Vergoedingen	52.797	14.000	36.000
C	**Jaarbudget (A-B)**	**1.512.775**	**1.759.500**	**1.780.500**

Vijvers en waterlopen

Beleidskader

In het kader van het project Beheer en Onderhoud in Bebouwd gebied (BOB) is in 2017 met het waterschap Scheldestromen een bestuurlijke overeenkomst gesloten over het onderhoud van oppervlaktewateren binnen bebouwd gebied. Het baggerwerk wordt sindsdien in overleg met de gemeente door het waterschap uitgevoerd, terwijl het maaiwerk in overleg met het waterschap door de gemeente wordt uitgevoerd. De overeenkomst is in 2025 geactualiseerd en met tien jaar verlengd. Verder is in uw raad van 8 december 2022 het Water- en rioleringsprogramma (Deel II: Oppervlaktewater) 2023-2027 vastgesteld.

Financieel overzicht:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Jaarlijkse lasten exploitatie	207.605	185.500	267.500
B	Vergoedingen	53.009	55.000	110.000
C	**Jaarbudget (A-B)**	**154.596**	**130.500**	**157.500**

Riolering

Beleidskader

In uw raad van 8 december 2022 is het Water- en rioleringsprogramma (Deel I: Afvalwater, hemelwater en grondwater) 2023-2027 vastgesteld.

Financieel overzicht:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Jaarlijkse lasten exploitatie	1.153.395	936.100	937.100
B	Storting spaarvoorziening	1.073.000	1.073.000	1.073.000
C	Totale lasten	2.226.395	2.009.100	2.010.100
D	Rioolheffing	2.499.519	2.478.000	2.478.000
E	Vergoedingen	38.773	65.000	64.000
F	Mutatie voorziening riolering	242.791	12.000	12.000
G	**Voordeel exploitatie/comp. Btw (C-D-E-F)**	**-554.688**	**-545.900**	**-543.900**

Verloop spaarvoorziening riolering		**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
A	Stand 1-1	1.349.036	1.115.308	1.059.208
B	Structurele storting	1.073.000	1.073.000	1.073.000
C	Aanwending	1.306.728	1.129.100	1.129.100
	Stand per 31-12 (A+B-C)	**1.115.308**	**1.059.208**	**1.003.108**

Verloop voorziening beklemde middelen van derden		**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
A	Stand 1-1	445.301	202.510	190.510
B	Mutatie	242.791	12.000	12.000
	Stand per 31-12 (A-B)	**202.510**	**190.510**	**178.510**

Gebouwen

Beleidskader

Het beleidsplan Gemeentelijk vastgoed 2025-2029 is vastgesteld in uw raad van 17 april 2025. Het beleidsplan voorziet in de volgende kaders:

- Indeling van de gemeentelijke gebouwen en objecten in rubrieken;
- De te handhaven technische conditie per object;
- Integrale aanpak van groot onderhoud in combinatie met verduurzaming en toegankelijkheid van het vastgoed;
- De financiële meerjarenplanning 2025-2034.

Financieel overzicht

Voor het jaarlijkse onderhoud is een bedrag van € 385.000 opgenomen in de begroting. Voor het meerjarig onderhoud aan de gebouwen is een voorziening aanwezig. Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Stand 1-1	0	0	44.000
B	Structurele storting	0	825.000	825.000
C	Aanwending	0	781.000	818.000
	Stand per 31-12 (A+B-C)	**0**	**44.000**	**51.000**

Havens

Beleidskader

Het beleidsplan Beheer en Onderhoud Havens 2024-2028 is vastgesteld in uw raad van 18 april 2024. In dit beleidsplan staan de huidige situatie, de kwaliteitsdoelstellingen voor de lange termijn, de te nemen (onderhouds)maatregelen, de spelregels voor het gebruik van de havens en de bijbehorende financiën beschreven.

Financieel overzicht:

Voor de jaarlijkse lasten is, na aftrek van bijdragen derden, een bedrag van € 111.000 in de begroting opgenomen. Voor het meerjarig onderhoud aan de havens is een voorziening aanwezig. Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Stand 1-1	435.988	374.824	388.024
B	Structurele storting	53.500	53.500	53.500
C	Aanwending	114.664	40.300	26.500
	Stand per 31-12 (A+B-C)	**374.824**	**388.024**	**415.024**

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Algemeen

De veranderende rol van de overheid, de steeds verdergaande digitalisering van de samenleving en de schaarste van beschikbare middelen vragen om een permanente doorontwikkeling van de bedrijfsvoering. Primair is die doorontwikkeling gericht op verbetering van de dienstverlening aan de burger. Randvoorwaarden die in dit geheel cruciaal zijn raken alle aspecten van de bedrijfsvoering. We noemen in dit kader:

- Voldoende personeel met de juiste opleiding en competenties;
- Een organisatiecultuur die gericht is op leren en ontwikkelen.
- Goed ingerichte en beheerste (financiële) processen;
- Een heldere en toekomstgerichte visie op informatievoorziening;
- Een goed functionerende ICT-omgeving;
- Een goede werkplek en bijbehorende faciliteiten voor de medewerkers, voldoend aan arbo-wetgeving (zowel op kantoor als thuis).

In deze paragraaf geven we aan hoe we aan die randvoorwaarden werken.

Personeel en organisatie

De toegestane formatieomvang is voor 2026 berekend op 213,86 FTE. Ten opzichte van 2025 (211,01) laat de toegestane formatieomvang een minimale stijging zien.
In de voortdurende krappe arbeidsmarkt blijft het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden. Een continue aandacht voor de manier van werven van personeel is daarom noodzakelijk. In 2026 zullen we daarom gaan werken met een andere website voor het werven van personeel. Na de implementatie van het nieuwe personeelsinformatie- en salarissysteem zal het optimaliseren van de interne werkprocessen en het optimaliseren van het systeem ook in 2026 nog de nodige aandacht vragen. Vanuit het Periodiek Medisch Onderzoek starten we in 2026 met een training / voorlichting over integriteit en sociale veiligheid en staat vitaliteit / duurzame inzetbaarheid op de agenda om op te pakken.

Concerncontrol

Uit de management letter 2024 blijkt dat de accountant een positief beeld heeft van de interne beheersing en dat er geen tekortkomingen in de interne beheersing met een hoog risico of grote impact zijn geconstateerd. Op onderdelen is er ruimte voor verbetering en zijn de interne beheersingsmaatregelen in het proces nog onvoldoende geborgd of onvoldoende zichtbaar. In deze laatste situatie kan achteraf niet vastgesteld worden of de afgesproken procedures en interne controles wel hebben bestaan en gewerkt. Dit wil overigens niet zeggen dat ze niet hebben plaatsgevonden. Dit wordt onder andere opgevangen door de uitvoering van verbijzonderde interne controle. Deze wordt uitgevoerd conform het door ons college vastgestelde intern controleplan. De bevindingen van de interne controle worden door de externe accountant betrokken bij de controle van de jaarrekening. Processen met belangrijke aandachtspunten blijven (1) inkopen (2) uitkeringen Participatiewet en (3) informatievoorziening. In de management letter zijn diverse aanbevelingen gegeven om de interne beheersing te kunnen verbeteren.

Daarnaast is er steeds meer aandacht voor de zichtbare vastlegging van onderkende (fraude)risico's en de daarbij behorende mitigerende beheersmaatregelen in de primaire processen. Onderdeel hiervan betreft onze geformaliseerde frauderisicoanalyse, welke periodiek wordt herzien. Aanvullend wordt er aandacht gevraagd voor de doorontwikkeling van een breder frauderisicomanagement, waar een fraude noodplan onderdeel van uitmaakt.

Tenslotte wordt steeds meer nadruk op de beoordeling van de ICT-omgeving gelegd. Op deelgebieden vindt de accountant de betrouwbaarheid ontoereikend. Deze bevinding onderschrijven wij. Niet voor niets leggen wij nadruk op de noodzaak tot het investeren in informatieveiligheid.
De verbeterpunten pakken wij planmatig op, waar mogelijk in combinatie met de eisen die door wetgeving op het gebied van informatieveiligheid en privacy gesteld worden.

Informatisering & automatisering

Digitaal transparant, toegankelijk en veilig
We volgen landelijke ontwikkelingen en zorgen dat we voldoen aan de geldende wetgeving op het gebied van digitalisering, digitale toegankelijkheid, informatieveiligheid en privacy. Onze digitale infrastructuur is voor iedereen beschikbaar, toegankelijk, transparant en veilig. Projecten voeren we steeds vaker in regionaal verband uit om tot een optimaal resultaat te komen.

Ontwikkelingen ICT
Ook in 2026 investeren we in digitale vaardigheden van onze medewerkers om beter gebruik te maken van alle mogelijkheden die er zijn om digitaal samen te werken (adoptie). De uitrol van de moderne werkplek gaat van start. We migreren de laatste applicaties naar de cloud.

Informatiebeveiliging

Het uitgangspunt voor informatiebeveiliging is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO versie 2). De implementatie is risicogebaseerd. In 2026 gaat de aandacht vooral uit naar de implementatie van de Cyberbeveiligingswet (Cbw), de Nederlandse invulling van de Europese 'Network and Information Security Directive' (NIS2). Op het moment dat de Cyberbeveiligingswet in werking treedt, vervangt deze de huidige Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni).

Organisaties (gemeenten) die onder de Cyberbeveiligingswet vallen hebben een zorgplicht, een registratieplicht en een meldplicht. De zorgplicht houdt in dat gemeenten maatregelen moeten nemen om hun netwerk- en informatiesystemen te beschermen tegen significante incidenten. Voor de registratieplicht geldt een wettelijke verplichting om gegevens aan te leveren voor het entiteitenregister en voor wat betreft de meldplicht zijn organisaties die onder deze wet vallen verplicht om significante cyberincidenten te melden.

De Cyberbeveiligingswet heeft als doel om essentiële en belangrijke entiteiten digitaal weerbaarder te maken en daarmee Nederland als geheel. Bestuursleden van gemeenten spelen hierin een belangrijke rol. Zij zijn verantwoordelijk voor beslissingen over netwerk- en informatiebeveiliging en moeten voldoende kennis hebben om weloverwogen keuzes te maken. De Cyberbeveiligingswet verplicht de bestuursleden dan ook om een training te volgen. In de bij de wet behorende algemene maatregel van bestuur (AMvB) worden nadere regels over deze training gesteld.

De BIO bevat specifieke maatregelen en richtlijnen die zijn ontworpen om risico's te beheersen, incidenten te voorkomen en de gevolgen van incidenten te beperken. Door de BIO te volgen, kunnen gemeenten voldoen aan de wettelijke verplichtingen van de Cbw. Daarbij wordt steeds meer de samenwerking gezocht bij de betreffende deelnemers in de regeling ICT-West Brabant West (ICTWBW).
Een belangrijk onderdeel is Business Continuity Management (BCM). Het is belangrijk om goed voorbereid te zijn op onverwachte gebeurtenissen. Dit kan met een plan voor BCM (bedrijfscontinuïteitbeheer). Zo'n plan helpt om te kunnen reageren op en te herstellen van onverwachte gebeurtenissen, zoals cyberaanvallen, onverwachte uitval van kritieke infrastructuur of personele tegenslagen.

Privacy

Gemeente Tholen richt haar privacybeheersing in volgens de voorschriften van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Als onderdeel van deze voorschriften doorloopt de gemeente jaarlijks een cyclus van planning, uitvoering, controle en bijsturing. De focus bij gemeente Tholen op privacybeheersing is tweeledig: de bescherming van de privacy van inwoners en werknemers en (daardoor) het voldoen aan wet- en regelgeving.
Jaarlijks rapporteert de gemeente over de privacybeheersing. Uit de rapportage over 2024 blijkt dat er een solide basis is om de privacy van betrokkenen te beschermen en aan wet- en regelgeving te voldoen. Toch zijn er nog verbeteringen noodzakelijk. De speerpunten voor komend jaar zijn:

- Transparantie naar de betrokkenen, onder andere door het bijwerken van het openbaar register van verwerkingen;
- Periodiek evalueren van uitgevoerde risicoanalyses; doordat gegevensverwerkingen soms wijzigen, bijvoorbeeld wanneer nieuwe gegevens worden uitgevraagd / opgeslagen of nieuwe technologieën worden gebruikt om de gegevens te verzamelen;
- Periodiek evalueren van afspraken. Met leveranciers die persoonsgegevens verwerken worden afspraken gemaakt en worden certificaten overhandigd die vertrouwen moeten geven dat de gegevens in goede handen zijn. Het is van belang om periodiek te beoordelen of de juiste certificaten nog geldig zijn en of de afspraken nog voldoende passend zijn bij het risico;
- Doorvoeren van verbeteringen in de huidige privacybeschermingsprocessen, zodat de operationele werkzaamheden daarvan minder last ondervinden. Er zijn aanpassingen doorgevoerd voor het uitvoeren van privacytoetsen voor camerabewaking. We gaan werken met minder uitgebreide privacytoetsen voor minder gevoelige persoonsgegevensverwerkingen.

Op deze manier zorgen we ervoor dat de privacy van betrokkenen aantoonbaar blijvend wordt beschermd. Daarnaast worden de activiteiten die de privacy beschermen minder tijdsintensief en beter passend bij het risiconiveau van de verwerkingen.

Documentaire Informatievoorziening

Begrotingsjaar 2026 zal in het teken staan van verdere kwaliteitsverbetering van de dynamische informatievoorziening. Het oude documentmanagementsysteem Corsa, dat in het Zeeuwse e-depot is opgenomen, maken we nog beter toegankelijk door de dossiers digitaal op verschillende niveaus te ordenen. We richten applicaties verder in, zodat de gegevens beter te beheren zijn en op tijd te vernietigen. We werken aan het opnemen van andere informatiesystemen en informatie in het e-depot. Ook dragen we oudere fysieke dossiers aan het gemeentearchief over, waarmee deze openbaar worden.

Oud archief

Vanaf 2026 gaan we meer archiefbescheiden digitaliseren en ook ontsluiten. Dit wordt mede uitgevoerd door diverse vrijwilligers, re-integrerende burgers en mensen met een arbeidsbeperking. Ook zal de beeldbank op de website worden uitgebreid met veel meer foto's, welke afgelopen jaren zijn verzameld en gedigitaliseerd. Het beschrijven van die foto's is een intensief werk dat veelal met behulp van vrijwilligers wordt uitgevoerd. Samenwerking met de heemkundekringen is hierbij een belangrijk punt, omdat veel kennis bij hen zit. Veel achterstanden in de bewerking van archieven zijn afgelopen twee jaar weggewerkt. In 2026 gaan we hiermee verder. Van belang is om archieven die verworven worden direct te kunnen inventariseren, zodat deze snel toegankelijk worden en beschikbaar komen voor de burger. Inwoners weten het archief goed te vinden. We streven ernaar om de vele vragen zo snel en goed mogelijk te beantwoorden.

Huisvesting & Services

In 2026 gaan we het tapijt in het gemeentehuis vervangen. Tevens stellen we voor alle gemeentelijke gebouwen, waaronder het gemeentehuis, een beheerplan voor inventaris op. Tenslotte maken we met de organisatie de stap van contractregistratie naar contractmanagement.

PARAGRAAF OPENBAARHEID

Algemeen

De Wet open overheid (Woo) is per 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen en heeft tot doel om meer informatie actief openbaar te maken, dus zonder dat er eerst om wordt gevraagd. Dit doet de overheid op zo'n manier dat de informatie goed vindbaar en toegankelijk is voor een breed publiek. Het ambitieniveau is bepaald op "basis" (voldoen aan de minimale voorwaarden).

De Woo verplicht overheidsorganisaties om komende jaren gefaseerd 17 informatiecategorieën actief openbaar te gaan maken. De informatiecategorieën die inmiddels openbaar moeten zijn, zijn online te raadplegen. Hiermee voldoen we aan het basis-ambitieniveau, waarvoor de meeste gemeenten hebben gekozen.

De aangeleverde informatie op basis van Woo-verzoeken wordt actief openbaar gemaakt, zodra daar een goed platform voor geselecteerd is. Het jaarlijks aantal Woo-verzoeken bij de gemeente is nog steeds overzichtelijk (minder dan 20).

PARAGRAAF FINANCIERING

Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht treasurystatuut.

Beleid

Het beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut, welke laatstelijk herzien is per 8 december 2016. Belangrijke punten uit het Treasurystatuut zijn:

- Het aangaan / verstrekken van leningen is alleen toegestaan voor uitoefening van de publieke taak;
- Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn onderhandse leningen;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door offertes te vragen bij ten minste twee instellingen;
- Overtollige middelen moeten worden aangehouden in ’s Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren).

Treasurybeheer

De treasuryfunctie is belast met de uitvoering van het beleid. Deze functie omvat het financieren van alle gemeentelijke activiteiten en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De belangrijkste doelstellingen van de treasuryfunctie zijn:

- Het waarborgen van duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beperken van financiële risico's als intern liquiditeits-, rente-, koers- en kredietrisico;
- Het minimaliseren van kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van het renteresultaat.

Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak uitsluitend verstrekken aan door de raad goedgekeurde derde partijen;
- De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Risicomijding wordt gewaarborgd via richtlijnen en limieten in het treasurystatuut;
- Het gebruik van derivaten is slechts toegestaan ter beperking van financiële risico's;
- De kasgeldlimiet en de renterisiconorm conform de Wet Fido worden niet overschreden.

Renterisico

Om de renterisico's te bewaken wordt vanuit de Wet Fido voorgeschreven het renterisico op zowel de korte als de lange termijn in beeld te brengen. Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze limiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal. Voor ons komt dit voor 2026 neer op een bedrag van circa € 8,7 miljoen.

Het renterisico op lange termijn wordt in beeld gebracht via de renterisiconorm. Met deze norm wordt een kader gesteld om de opbouw van de leningenportefeuille zodanig te spreiden dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De norm houdt in dat in enig jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor aflossing of renteherziening in aanmerking mag komen. Aan deze norm voldoen we ruimschoots.

Renterisiconorm		Bedragen x 1.000			
		2026	2027	2028	2029
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	3.937	3.937	3.937	3.197
3	Renterisico (1+2)	3.937	3.937	3.937	3.197
4a	Begrotingstotaal (baten)	102.362	93.211	90.711	93.059
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	20.472	18.642	18.142	18.612
5a	Ruimte onder de risiconorm (4>3)	16.535	14.705	14.205	15.415
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0	0

Liquiditeitsbeheer

Het liquiditeitsgebruik beperken wij zoveel mogelijk door geldstromen op elkaar af te stemmen. De liquiditeitspositie moet te allen tijde voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Bij een tekort aan liquiditeiten kunnen kortlopende middelen worden aangetrokken, zolang de kasgeldlimiet niet overschreden wordt.

Vanaf 1 januari 2019 is een nieuwe financieringsovereenkomst bij de BNG Bank van kracht geworden. De kredietlimiet is aangepast van € 5,5 miljoen naar € 1 miljoen en daarnaast is de intradaglimiet ingevoerd. Deze maakt het mogelijk om dagelijks tijdens kantooruren, tot een overeengekomen bedrag (€ 4,5 miljoen), de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet. De BNG Bank brengt voor de kredietlimiet een bedrag in rekening gebaseerd op de 1-maands Euribor met een opslag van 15 basispunten (voor creditrente geldt de 1-maands Euribor met een afslag van 25 basispunten). Ten tijde van het opmaken van de begroting bedroeg de 1-maands Euribor circa 1,9%.

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het woord overtollig verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de uitvoering van de publieke taak. Het is toegestaan een bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang van een decentrale overheid. De drempel is gelijk aan 2% voor decentrale overheden met een jaarlijkse begrotingsomvang tot € 500 miljoen. Het drempelbedrag is altijd minimaal € 1 miljoen. Voor ons komt dit neer op een bedrag van (afgerond) € 2 miljoen. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijven decentrale overheden aangewezen op het bankwezen. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk).

Financieringsbehoefte

Voor een overzicht van de (meerjarige) financieringsbehoefte wordt verwezen naar de geprognosticeerde begin- en eindbalans, welke weergegeven is onder de uiteenzetting van de financiële positie.

Leningenportefeuille

De gemeente heeft de volgende onderhandse leningen van binnenlandse banken en ov. financiële instellingen:

Bank	Oorspronkelijk bedrag	Datum storting	Laatste jaar van aflossing	Looptijd	Rente-percentage	Restant bedrag per 1-jan-2026	Rente-bedrag	Aflossing	Restant bedrag per 31-dec-2026
BNG	6.000.000	30-dec-03	2028	25 jr (3)	5,75	720.000	41.400	240.000	480.000
BNG	6.000.000	30-dec-04	2029	25 jr (4)	5,85	960.000	56.160	240.000	720.000
BNG	10.000.000	10-jan-08	2028	20 jr (3)	4,58	1.500.000	46.436	500.000	1.000.000
BNG	4.000.000	15-sep-09	2034	25 jr (9)	4,52	1.440.000	62.938	160.000	1.280.000
BNG	4.000.000	5-nov-12	2037	25 jr (12)	3,04	1.920.000	57.608	160.000	1.760.000
NWB	6.000.000	28-aug-13	2038	25 jr (13)	3,23	3.120.000	98.122	240.000	2.880.000
BNG	6.000.000	13-okt-14	2039	25 jr (14)	1,945	3.360.000	64.341	240.000	3.120.000
BNG	13.158.936	19-jan-16	2031	15 jr (6)	1,27	5.263.578	56.286	877.262	4.386.316
BNG	10.000.000	14-mrt-16	2041	25 jr (16)	1,045	6.400.000	63.536	400.000	6.000.000
BNG	12.000.000	1-mrt-19	2044	25 jr (19)	1,255	9.120.000	109.406	480.000	8.640.000
BNG	10.000.000	4-jan-21	2046	25 jr (21)	0,535	8.400.000	42.800	400.000	8.000.000
	87.158.936					**42.203.578**	**699.033**	**3.937.262**	**38.266.316**

Rentetoerekening

In het navolgende schema is uiteengezet hoe de rentetoerekening voor 2026 heeft plaatsgevonden.

Renteschema:

A. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		810.033
B. De externe rentebaten		418.000
Totaal door te rekenen externe rente		392.033
C1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-26.620	
C2. De rente van projectfinanciering die aan het taakveld moet worden toegerekend	-	
		-26.620
Saldo door te rekenen externe rente:		365.413
D1. Rente over eigen vermogen		-
D2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-
De aan taakvelden toe te rekenen rente		365.413
E1. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	0,30%	325.450
E2. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (annuïtair)		-
F. Renteresultaat op het taakveld treasury		39.963

Het bij de begroting gecalculeerde rentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. In de begroting is het rentepercentage afgerond op 0,3%

PARAGRAAF GRONDBELEID

Algemeen

In deze paragraaf komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Grondbeleid;
- Grondprijzen;
- Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgronden in exploitatie;
- Grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden;
- Strategische gronden;
- Ruilgronden;
- Winstneming;
- Risicobeheersing;
- Vennootschapsbelasting.

Grondbeleid

Met de herziene nota Grondbeleid van 8 december 2022 heeft uw raad bewust gekozen voor een breed beleidsdocument, waarin de nadruk is gelegd op een actief grondbeleid. Dit blijkt uit de vier bedrijventerreinen en zeven woningbouwcomplexen, die de gemeente volledig voor eigen rekening en risico exploiteert.

Bij onder andere de volgende projecten voert de gemeente in hoofdzaak faciliterend grondbeleid:

- Aan de Kreek te Sint Philipsland;
- Paasdijkweg te Poortvliet;
- Sint-Maartensdijk-West;
- Marehoek en Molenweg te Oud-Vossemeer;
- Koningin Julianastraat en Buitenzorg te Tholen;

De ontwikkeling van deze projecten is in handen van een projectontwikkelaar. De kosten, die de gemeente voor deze projecten maakt, brengen wij bij de desbetreffende ontwikkelaar in rekening. Hierover worden voorafgaand aan het betreffende project afspraken gemaakt door middel van anterieure overeenkomsten.

Grondprijzen

Een belangrijke doelstelling bij het grondprijzenbeleid is om marktconform te opereren. In die afweging wordt uiteraard ook gekeken naar het grondprijzenbeleid van de ons omringende gemeenten. Verder is bij het vaststellen van de grondprijzen aangegeven kostenstijgingen in grondexploitaties en de schaarse op de grondmarkt het rechtvaardigt om de uitgifteprijzen gecontroleerd te verhogen.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgronden in exploitatie

Bij de bouwgronden in exploitatie zijn de volgende soorten complexen te onderscheiden, te weten:

Complexen (in duizenden euro's)	Boekwaarde 1-jan-2025	Raming 2025	Boekwaarde 31-dec-2025	Raming 2026	Boekwaarde 31-dec-26
Woningbouw	12.722	-5.890	6.832	40	6.872
Bedrijventerreinen	4.796	-2.754	2.042	-3.391	-1.349
Totaal	**17.518**	**-8.644**	**8.874**	**-3.351**	**5.523**

Woningbouwcomplexen met kostprijsberekening

Ten tijde van het samenstellen van de begroting zijn zeven complexen in exploitatie. Voor zes van deze complexen zijn in de raadsvgrondergadering van 17 april 2025 herziene grondexploitatieberekeningen vastgesteld. Het overige complex, zijnde Molenvliet is 12 december 2024 vastgesteld. De volgende herziening van de grondexploitatieberekeningen vindt naar verwachting in het tweede kwartaal 2026 plaats. De gemeente kent de volgende in exploitatie zijnde woningbouwcomplexen:

Complexen (in duizenden euro's)	Boekwaarde 1-jan-2025	Raming 2025	Boekwaarde 31-dec-2025	Raming 2026	Boekwaarde 31-dec-26
Molenvlietsedijk-Zuid Tholen	-237	231	-6	0	-6
Deestraat Poortvliet	311	-379	-68	0	-68
Poststraat II Stavenisse	261	-755	-494	-125	-620
Havengebied Sint-Annaland	3.293	-1.819	1.474	-1.017	457
Rieburch Sint-Maartensdijk	377	-73	304	-277	27
Vroonstede II Sint-Annaland	314	-968	-654	-207	-862
Molenvliet Tholen	8.403	-2.127	6.276	1.666	7.943
Totaal	**12.722**	**-5.890**	**6.832**	**40**	**6.872**

De einddatum, voorraad grond en de totale eindwaarden van de in exploitatie zijnde woningbouwcomplexen zien er als volgt uit:

Complexen (in duizenden euro's)	Winstneming t/m 2024	Nog te realiseren winst	Totaal resultaat	Einddatum	Voorraad per 31-12-2024 in m²
Molenvlietsedijk-Zuid Tholen	36	5	41	31-12-2025	0
Deestraat Poortvliet	213	68	281	31-12-2025	2.137
Poststraat II Stavenisse	0	863	863	31-12-2032	7.336
Havengebied Sint-Annaland	390	189	579	31-12-2027	14.752
Rieburch Sint-Maartensdijk	0	97	97	31-12-2028	3.495
Vroonstede II Sint-Annaland	0	2.978	2.978	31-12-2033	26.212
Molenvliet Tholen	0	9.436	9.436	31-12-2036	102.022
Totaal	**639**	**13.636**	**14.275**		**155.954**

Bedrijventerreinencomplexen met kostprijsberekening

Ten tijde van het samenstellen van deze begroting zijn er vier complexen in exploitatie. Op 17 april 2025 is door de raad voor alle vier de complexen een herziene grondexploitatieberekening vastgesteld. De gemeente kent de volgende in exploitatie zijnde bedrijventerreincomplexen:

Complexen (in duizenden euro's)	Boekwaarde 1-jan-2025	Raming 2025	Boekwaarde 31-dec-2025	Raming 2026	Boekwaarde 31-dec-26
Tholen	3.819	-1.900	1.919	-3.070	-1.151
Stavenisse	81	5	86	-140	-54
Sint-Annaland	62	-99	-37	0	-37
Sint Philipsland	834	-759	75	-181	-107
Totaal	**4.796**	**-2.754**	**2.042**	**-3.391**	**-1.349**

De einddatum, voorraad grond en de totale eindwaarden van de in exploitatie zijnde bedrijventerreinen zien er als volgt uit:

Complexen (in duizenden euro's)	Winstneming t/m 2024	Nog te realiseren winst	Totaal resultaat	Einddatum	Voorraad per 31-12-2024 in m²
Tholen	8.545	1.677	10.222	31-12-2027	62.901
Stavenisse	94	55	149	31-12-2026	1.796
Sint-Annaland	1.184	38	1.222	31-12-2025	1.080
Sint Philipsland	0	38	38	31-12-2028	12.778
Totaal	**9.823**	**1.808**	**11.631**		**78.555**

Strategische gronden

In Sint Philipsland (3,8 ha), Oud-Vossemeer (4 ha en 1,86 ha), Tholen (1,0 ha), Scherpenisse (1,6 ha) en Sint-Maartensdijk (6,43 ha) heeft de gemeente strategische grondposities.

Ruilgronden

In Oud-Vossemeer heeft de gemeente 14,2 ha ruilgrond. Deze gronden worden verantwoord onder de voorraden als gereed product en handelsgoederen.

Winstneming

Voor winstneming hanteren we de percentage of completion methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst genomen. In de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 zijn geen winstnemingen geraamd.

Beleidsuitgangspunten in relatie tot de risico’s van de grondzaken

De grondexploitaties nemen een belangrijke plaats in binnen onze risicobeheersing. Omdat wij ons bewust zijn van de risico's op dit terrein dient voor de start van een project een risicoanalyse opgesteld te worden. Omdat grondexploitaties over het algemeen een lange looptijd hebben, kunnen er tussentijds allerlei (externe) factoren het project beïnvloeden. Ons beleid is gericht op het zo mogelijk voorkomen en/of minimaliseren van nadelige effecten. Om eventuele tekorten in de sfeer van de bouwgrondexploitatie te kunnen opvangen is in het verleden een aparte reserve ingesteld. Deze reserve is in 2021 opgeheven en overgeheveld naar de algemene reserve niet vrij besteedbaar, welke onderdeel uitmaakt van de weerstandscapaciteit van onze gemeente. De stand van deze reserve bedroeg ultimo 2024 circa € 45 miljoen. Voor detailinformatie over de risico’s en de weerstandscapaciteit verwijzen we u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Vennootschapsbelasting

Op grond van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen betalen gemeenten en andere overheden vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) over de winst die ze met ondernemingsactiviteiten maken. Het grondbedrijf voldoet aan de criteria voor een onderneming in fiscale zin en is daarom vpb-plichtig.

PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Bij een bestuurlijk belang is er sprake van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Bij een financieel belang is er sprake van een ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Het gaat bij verbonden partijen om gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. Deze worden niet geconsolideerd in de begroting.

De belangrijkste verbonden partijen voor de gemeente Tholen zijn:

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen
Veiligheidsregio (VRZ)
GGD Zeeland
Re-integratiebedrijf De Betho
Regionaal Bureau Leerplicht / RMC Oosterschelderegio
Muziekschool Zeeland
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)
Samenwerkingsverband Belastingen en Waardebepaling Zeeland (SaBeWa Zeeland)
Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland
ICT West-Brabant West

Vennootschappen en coöperaties
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH) N.V. (voorheen PZEM N.V.)
GBE Aqua B.V.
Stedin Holding N.V.

Visie en beleidsvoornemens

De gemeente Tholen heeft geen beleidsplan opgesteld met betrekking tot de verbonden partijen. Er geldt dus geen algemene visie en er zijn geen algemene beleidsvoornemens. Wel zijn de beleidsvoornemens per verbonden partij beschreven.

VZG-richtlijnen 2026

De voorlopige VZG-richtlijn voor 2026 is vastgesteld op -/- 2,2% en is opgebouwd uit:

a. De voorlopige VZG-indexatierichtlijn (toegestane inflatiecorrectie): 0,0%

b. De voorlopige VZG-bezuinigingsrichtlijn: -/- 2,2%.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Beleidsvoornemens:
De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de bij wet opgedragen taken op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Openbaar belang:
De samenwerking levert een maatschappelijke bijdrage aan een veilige woon-, werk- en recreatieomgeving op het gebied van brandbestrijding en (medische) hulpverlening.

Deelnemers:
Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:
De raden van de deelnemende gemeenten wijzen hun burgemeester aan als lid van het algemeen bestuur.

Risico's:
In het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet is opgenomen dat de specifieke uitkeringen, waaronder de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met 10% wordt gekort ((€ 27,7 mln.). De voorgenomen bezuiniging van 10% op de BDuR-gelden is nog onzeker en hierover zijn landelijk gesprekken gaande. De korting zou voor GR VRZ ruim € 1 miljoen bedragen. De korting is nog niet verwerkt in de programmabegroting 2026. In plaats daarvan is deze opgenomen in de risicoparagraaf.

Daarnaast laat de primaire begroting 2026 een tekort zien van € 1.540.000. Het algemeen bestuur heeft op 11 september 2025 besloten om dit tekort als volgt op te lossen:
1. De gemeentelijke bijdrage wordt vanaf 2026 structureel met € 752.000 verhoogd. Deze bijdrage is gelijk aan het bedrag dat volgt uit de VZG-indexatierichtlijn 2026;
2. De gemeentelijke bijdrage wordt voor 2026 incidenteel met € 788.000 verhoogd. Deze bijdrage is gelijk aan het bedrag dat volgt uit de VZG-bezuinigingsrichtlijn 2026. Vanaf 2027 is vooralsnog een taakstelling opgenomen.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	2.397	2.486	2.578	2.629

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	1.718	1.493	1.317
Vreemd vermogen	28.230	26.397	38.763
Totaal	**29.948**	**27.890**	**40.080**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	687	-1.540

Gemeenschappelijke regeling GGD Zeeland

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de Wet publieke gezondheid en het gezondheidsbeleid van de Zeeuwse gemeenten.

Openbaar belang:

De GGD Zeeland wil de gezondheid van alle Zeeuwen bewaken, beschermen en bevorderen.

Deelnemers:

Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	1.824	1.824	1.824	1.824

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	6.516	4.820	4.404
Vreemd vermogen	32.018	31.965	31.900
Totaal	**38.534**	**36.785**	**36.304**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	1.202	0

Gemeenschappelijke regeling De Betho

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor een efficiënte uitvoering van de Participatiewet.

Openbaar belang:

De Betho realiseert een beschutte werkomgeving voor mensen die dat nodig hebben.

Deelnemers:

Alle gemeenten uit de Oosterschelderegio nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	0	0	0	0

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	12.226	10.201	8.523
Vreemd vermogen	2.245	2.450	2.425
Totaal	**14.471**	**12.651**	**10.948**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	2.099	221

Gemeenschappelijke regeling Regionaal Bureau Leerplicht / RMC Oosterschelderegio

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de leerplichtfunctie en de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten.

Openbaar belang:

De samenwerking levert een bijdrage aan het terugdringen van spijbelen en voortijdig schooluitval van leerlingen van 5 tot 18 jaar.

Deelnemers:

Alle gemeenten uit de Oosterschelderegio nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	148	148	148	148

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	**n.n.b.**	**n.n.b.**	**n.n.b.**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	n.n.b.	0

Gemeenschappelijke regeling Muziekschool Zeeland

Beleidsvoornemens:

Tot 1 januari 2027 zijn we aangesloten bij GR Muziekschool Zeeland. In 2026 geven we uitvoering aan het gekozen scenario voor het muziekonderwijs in de gemeente Tholen. We werken met lokale muziekverenigingen samen aan een toekomstbestendig en volwaardig muziekonderwijs op Tholen.

Openbaar belang:

De samenwerking levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de identiteit van kinderen, jongeren en volwassenen.

Deelnemers:

Alle Zeeuwse gemeenten, behalve Terneuzen, Vlissingen en Sluis, nemen deel in deze GR. De gemeenten Tholen en Reimerswaal hebben besloten om vanaf 2027 uit te treden.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Risico's:

Muziekschool Zeeland heeft een negatief eigen vermogen. Indien dit niet aangezuiverd wordt, komt dit ten laste van de deelnemende gemeenten.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	176	0	0	0

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	-27	14	3
Vreemd vermogen	1.032	1.032	1.032
Totaal	**1.005**	**1.046**	**1.035**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	21	0

Gemeenschappelijke regeling Openbaar (OLAZ)

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van afvalstoffenverwijdering.

Openbaar belang:

De samenwerking draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van afvalstoffenverwijdering voor de burger (via de afvalstoffenheffing).

Deelnemers:

Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	1.434	1.434	1.434	1.434

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	1.653	2.527	2.527
Vreemd vermogen	20.541	20.523	20.523
Totaal	**22.194**	**23.050**	**23.050**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	130	0

Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking op het gebied van gemeentelijke belastingen en heffingen, welke o.a.:

- De heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen (en waterschapsbelastingen) verzorgt;
- De bezwaar- en beroepschriften gericht tegen de belastingaanslagen en kwijtscheldingsverzoeken behandelt;
- De taken en werkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) uitvoert.

Openbaar belang:

De samenwerking draagt duurzaam bij aan het laag houden van de gemeentelijke belastingen en heffingen voor de burger.

Deelnemers:

De deelnemers in deze GR zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Hulst, Sluis, Terneuzen, Tholen en Waterschap Scheldestromen.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	562	562	562	562

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	2.884	0	0
Vreemd vermogen	18.068	12.406	12.258
Totaal	**20.952**	**12.406**	**12.258**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	243	0

Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van taken op het gebied van welzijn, zorg, ondersteuning en educatie.

Openbaar belang:

De samenwerking draagt zorg voor ondersteuning van de meest kwetsbaren.

Deelnemers:

De gemeenten Borsele, Kapelle, Reimerswaal, Tholen, Goes, Schouwen-Duiveland en Noord-Beveland nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	1.194	1.194	1.194	1.194

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	1.243	975	869
Vreemd vermogen	16.774	13.739	13.810
Totaal	**18.017**	**14.714**	**14.679**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	317	0

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD Zeeland)

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de bij wet opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Openbaar belang:

De samenwerking zorgt voor een kwaliteitsverbetering.

Deelnemers:

Alle Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	947	947	947	947

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	110	771	771
Vreemd vermogen	7.783	5.038	5.038
Totaal	**7.893**	**5.809**	**5.809**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	-661	0

Gemeenschappelijke regeling ICT West-Brabant West

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet de samenwerking als een duurzame samenwerking op het gebied van Informatie- en communicatietechnologie.

Openbaar belang:

-

Deelnemers:

De gemeenten Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk en Tholen alsmede Werkplein Hart van Brabant nemen deel in deze GR.

Bestuurlijk belang:

Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het bestuur.

Financieel belang (x € 1.000)	**2026 (€)**	**2027 (€)**	**2028 (€)**	**2029 (€)**
Gem. bijdrage	1.508	1.223	1.168	1.103

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	0	0	0
Vreemd vermogen	3.690	2.539	1.239
Totaal	**3.690**	**2.539**	**1.239**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	68	0

Vennootschappen en coöperaties

Vanwege het publieke belang (Wet Fido) neemt de gemeente deel in diverse vennootschappen. Een deelneming is een participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging.

Openbaar belang:

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Deelnemers:

De gemeente Tholen heeft stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bestuurlijk belang:

De gemeente Tholen is aandeelhouder (0,06%).

Vermogen (x € 1.000.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	4.721	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	123.164	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	**127.941**	**0**	**0**

Resultaat (x € 1.000.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	294	n.n.b.

Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH) N.V.

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging.

Openbaar belang:

De vennootschap heeft als doel de wettelijk gedefinieerde publieke belangen en duurzame werkgelegenheid (in Zeeland) te waarborgen.

Deelnemers:

De gemeente Tholen heeft stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bestuurlijk belang:

De gemeente Tholen is aandeelhouder (2,696%).

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	1.306.330	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	621.586	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	**1.927.916**	**0**	**0**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	68.182	n.n.b.

GBE Aqua B.V.

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging.

Openbaar belang:

De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap.

Deelnemers:

De gemeente Tholen heeft stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bestuurlijk belang:

De gemeente Tholen is aandeelhouder (2,7%).

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	313.081	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	1.610	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	**314.691**	**0**	**0**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	31.242	n.n.b.

Stedin Holding N.V.

Beleidsvoornemens:

De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging.

Openbaar belang:

De vennootschap heeft als netbeheerder de maatschappelijke taak om haar ruim 2,3 miljoen klanten toegang te verlenen tot een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening.

Deelnemers:

De gemeente Tholen heeft stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bestuurlijk belang:

De gemeente Tholen is aandeelhouder (0,007%).

Vermogen (x € 1.000)	**31-12-2024 (€)**	**31-12-2025 (€)**	**31-12-2026 (€)**
Eigen vermogen	3.370.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	5.704.000	n.n.b.	n.n.b.
Totaal	**9.074.000**	**0**	**0**

Resultaat (x € 1.000)	**R 2024 (€)**	**B 2026 (€)**
Resultaat	158.000	n.n.b.

PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

De lokale heffingen vormen naast de uitkering uit het gemeentefonds een belangrijke inkomstenbron van de gemeente. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De wet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de gemeenteraad.

De heffing en invordering van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen wordt verzorgd door gemeenschappelijke regeling (GR) SaBeWa Zeeland. Dit is een belastingsamenwerking tussen acht gemeenten (Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Tholen) en waterschap Scheldestromen. Naast de heffing en invordering behandelt de GR de bezwaar- en beroepschriften gericht tegen de belastingaanslagen, behandelt ze kwijtscheldingsverzoeken en voert ze tevens de taken en werkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) voor de aangesloten gemeenten uit.

Overzicht geraamde baten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de geraamde baten voor 2026:

Naam	Wettelijke basis	Uitvoerder	Totaal
OZB woningen eigenaren	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SaBeWa Zeeland	€ 3.646.000
OZB niet-woningen eigenaren	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SaBeWa Zeeland	€ 1.728.000
OZB niet-woningen gebruikers	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SaBeWa Zeeland	€ 1.170.000
Afvalstoffenheffing	Artikel 15.33 Wet Milieubeheer	SaBeWa Zeeland	€ 3.398.000
Riool- en waterzorgheffing	Artikel 228a Gemeentewet	SaBeWa Zeeland	€ 2.478.000
Forensenbelasting	Artikel 223 Gemeentewet	SaBeWa Zeeland	€ 190.000
Toeristenbelasting	Artikel 224 Gemeentewet	Gemeente	€ 672.000
Scheepvaartrechten	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	€ 18.500
Liggeld jachthaven Stavenisse	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	€ 122.000
Lijkbezorgingsrechten	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	€ 472.000
Leges via legesverordening	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	€ 1.106.000

Beleid

Op basis van het coalitieprogramma “Samen leven, ruimte geven” willen we onze positie bij de 50 goedkoopste gemeenten handhaven. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2025 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 17e plaats (2024: 28e plaats).
Bij de tariefbepaling van de onroerende-zaakbelastingen en de forensenbelasting houden we rekening met de verwachte waardemutatie van de onroerende zaken in onze gemeente. Hierdoor leiden hogere WOZ-waarden niet tot hogere opbrengsten.

De bestemmingsheffingen (afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing) en retributies zijn bedoeld om specifieke gemeente-activiteiten te bekostigen. Om te voorkomen dat gemeenten met deze belastingen ook andere activiteiten bekostigen, verbiedt de Gemeentewet dat de geraamde baten de geraamde lasten mogen overschrijden. Door dit vereiste mogen de opbrengsten hooguit kostendekkend zijn. Als de gemeente niet voor kostendekkende tarieven kiest betekent dit, dat niet alleen de kostenveroorzakers, maar alle belastingplichtigen meebetalen. De door uw raad gewenste kostendekking voor 2026 is gebaseerd op de kadernota 2026 en wordt hieronder per belasting weergegeven:

- De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geheven. De compensabele btw wordt volledig in de tarieven verwerkt. Om de VANG-doelstelling van 100 kilo restafval per persoon per jaar te realiseren, hebben we vanaf 2024 Diftar als financiële prikkel ingevoerd;
- De riool- en waterzorgheffing wordt kostendekkend geheven. De compensabele btw wordt volledig in de tarieven verwerkt. De basis voor de heffing is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP);
- De gewenste kostendekking voor de lijkbezorgingsrechten bedraagt 85% en voor de secretarieleges 70%. De liggelden en de leges omgevingsvergunningen worden in principe kostendekkend geheven.

Overzicht lokale heffingen (hoofdlijnen)

Hieronder worden de lokale heffingen toegelicht. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Notitie lokale heffingen hebben we bij de berekening van tarieven van heffingen (die hoogstens kostendekkend mogen zijn) inzichtelijk gemaakt, dat de totale geraamde baten niet uitgaan boven de totale geraamde lasten.

Onroerende zaakbelasting

Eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van andere onroerende zaken (niet-woningen) betalen jaarlijks onroerende zaakbelasting (OZB). De hoogte van de belasting is een percentage van de waarde van de onroerende zaak in het economisch verkeer (WOZ-waarde). De jaarlijkse waardering van alle onroerende zaken is een taak van het samenwerkingsverband SaBeWa Zeeland. De voor het belastingjaar 2026 vast te stellen waarden hebben als waardepeildatum 1 januari 2025. De OZB-opbrengsten voor woningen en niet-woningen worden voor 2026 met 3% verhoogd. De definitieve percentages worden bepaald nadat de uitkomst van de herwaardering per 1 januari 2026 (waardepeildatum 1 januari 2025) bekend is.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting heffen wij een belasting van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hun hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar, voor zich of hun gezin, een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Het tarief voor deze belasting is afhankelijk van de vastgestelde waarde op grond van de Wet WOZ. De tarieven worden voor 2026 met 4% verhoogd.

Riool- en waterzorgheffing

Onder de naam riool- en waterzorgheffing wordt een belasting geheven ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan de gemeentelijke riool- en waterzorgtaken. De belasting wordt geheven van de eigenaar en de gebruiker van een perceel, dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. De hoogte van de heffing bestaat voor de eigenaar uit een vast bedrag en voor de gebruiker uit een bedrag dat afhankelijk is van het waterverbruik. De tarieven worden voor 2026 niet gewijzigd.

Hieronder is voor een- en meerpersoonshuishoudens een vergelijking gegeven tussen de tarieven 2025 en 2026, zowel in de situatie van eigenaar en/of gebruiker. Deze vergelijking is gebaseerd op een waterafname van 0 tot 75 m³ voor een eenpersoonshuishouden en van 75 tot en met 150 m³ voor een meerpersoonshuishouden.

Meerpersoonshuishouden	**2025**	**2026**	**Wijziging**	**Gem. tarief 2025**
	Tholen			**Nederland**
Eigenaren	€ 105	€ 105	€ 0	
Gebruikers	€ 105	€ 105	€ 0	
Totaal	€ 210	€ 210	€ 0	€ 235

Eenpersoonshuishouden	**2025**	**2026**	**Wijziging**	**Gem. tarief 2025**
	Tholen			**Nederland**
Eigenaren	€ 105	€ 105	€ 0	
Gebruikers	€ 77	€ 77	€ 0	
Totaal	€ 182	€ 182	€ 0	€ 219

Kostendekkendheid riool- en waterzorgheffing			
Salariskosten taakveld(en)	€ 252.000		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 1.758.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-€ 64.000		
Netto kosten taakveld		€ 1.946.000	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 252.000)		€ 202.000	
Btw		€ 342.000	
Totale kosten			€ 2.490.000
Totale opbrengst riool- en waterzorgheffing*			€ 2.478.000
Dekking**			100%

* De lagere opbrengst van de gebruikersheffing voor éénpersoonshuishoudens valt vrijwel weg tegen de hogere opbrengst van gebruikers met een waterafname van meer 150m³

** Het verschil wordt gedekt door een aanwending van de voorziening (€ 12.000)

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een belasting voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De hoogte van de belasting bepalen we aan de hand van het aantal personen in het huishouden. We maken onderscheid tussen één- en meerpersoonshuishoudens.

Het vaste bedrag bedraagt voor een eenpersoonshuishouden € 231 en voor een meerpersoonshuishouden € 281. Voor het variabele deel gaan we bij een eenpersoonshuishouden uit van 4 ledigingen en bij een meerpersoonshuishouden van 7 ledigingen (à € 7,00 per lediging).

Hieronder is voor een- en meerpersoonshuishoudens een vergelijking gegeven tussen de tarieven 2025 en 2026.

	2025	2026	Wijziging	Gem. tarief 2025
	Tholen			Nederland
Heffing meerpersoonshuishouden	€ 312,00	€ 330,00	€ 18,00	€ 364,00
Heffing éénpersoonshuishoudens	€ 245,00	€ 259,00	€ 14,00	€ 291,00
Tarief 2e GFT-container	€ 40,00	€ 41,00	€ 1,00	

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing			
Salariskosten taakveld(en)	€ 83.000		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 3.099.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	€ -324.000		
Netto kosten taakveld		€ 2.858.000	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 83.000)		€ 66.000	
Btw		€ 617.000	
Totale kosten			€ 3.541.000
Meerpersoonshuishoudens (7.750)		€ 2.556.000	
Eenpersoonshuishoudens (3.100)		€ 803.000	
Huishoudens met een 2e gft-container (950)		€ 39.000	
Totale opbreng afvalstoffenheffing			€ 3.398.000
Dekking*			96%

* Na aanwending van de voorziening (€ 143.000) bedraagt de kostendekking 100%

Toeristenbelasting

Het reguliere tarief voor de toeristenbelasting stijgt in 2026 van € 1,40 naar € 1,70 en het gereduceerde tarief van € 1,20 naar 1,35. Dit is overeenkomstig de afspraken die we vorig jaar met de sector gemaakt hebben. De totale opbrengst is geraamd op € 672.000.

Liggelden

De liggelden worden in principe kostendekkend geheven. De jachthaven Stavenisse had jaren te kampen met een flinke afname aan belangstelling voor vaste ligplaatsen. In december 2016 heeft uw raad de havenvisie Stavenisse vastgesteld als ontwikkelingsrichting voor de jachthaven. De laatste jaren is de bezetting weer toegenomen. De tarieven verhogen we voor 2026 met 2,5%. Voor 2026 verwachten we nog een exploitatietekort van circa € 14.000.

Kostendekkendheid liggelden			
Salariskosten taakveld(en)	€ 8.000		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 122.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	€ 0		
Netto kosten taakveld		€ 130.000	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 8.000)		€ 6.000	
Totale kosten			€ 136.000
Totale opbrengst liggelden			€ 122.000
Dekking			90%

Scheepvaartrechten

De scheepvaartrechten zijn verre van kostendekkend en worden voor 2026 met 2,5% verhoogd. De totale opbrengst is gering en is geraamd op € 18.500.

Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De door uw raad gewenste kostendekking bedraagt 85%. De tarieven worden voor 2026 niet gewijzigd.

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten			
Salariskosten taakveld(en)	€ 271.000		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 101.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-€ 6.000		
Netto kosten taakveld		€ 366.000	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 271.000)		€ 217.000	
Btw			
Totale kosten			€ 583.000
Totale opbrengsten lijkbezorgingsrechten			€ 472.000
Dekking*			81%

* Na aanwending van de voorziening (€ 30.000) bedraagt de kostendekking 85%

Leges

De meest verleende diensten onder hoofdstuk 1 van de tarieventabel bij de Legesverordening zijn de reisdocumenten en de rijbewijzen. De tarieven voor deze onderdelen zijn wettelijk gemaximeerd. De dienstverlening met betrekking tot de Omgevingswet valt onder hoofdstuk 2. De Omgevingswet is in werking getreden op 1 januari 2024. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb) is ook in werking getreden per 1 januari 2024, maar alleen voor nieuwbouw. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit te verbeteren. De toets vooraf op de bouwplannen is vervangen door de toets in de praktijk. Deze toets in de praktijk wordt door onafhankelijke kwaliteitsborgers uitgevoerd. Voor verbouwactiviteiten zal de Wkb pas in werking treden als op basis van onafhankelijke toetsing duidelijk is dat er voldoende kwaliteitsborgers beschikbaar zijn en er geen andere signalen zijn die belemmerend werken.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat we voldoen aan de eis van maximale kostendekkendheid.

Hoofdstuk	**Kosten**	**Opbrengsten**	**Kostendekking**
1 Algemene dienstverlening			
1.1. Burgerlijke stand	€ 119.000	€ 41.000	
1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 457.000	€ 355.000	
1.3 Rijbewijzen	€ 182.000	€ 110.000	
1.4 Verstrekkingen in het kader van de BRP	€ 20.000	€ 10.000	
1.7 Overige publiekszaken	€ 14.000	€ 5.000	
1.8 Gemeentearchief	€ 0	€ 0	
1.9 Bijzondere wetten	€ 55.000	€ 38.000	
1.10 Diversen	€ 4.000	€ 1.000	
Totaal:	*€ 851.000*	*€ 560.000*	66%
2 Omgevingswet			
2.2. Voorfase	€ 27.000	€ 13.000	
2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 538.000	€ 502.000	
2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed	€ 6.000	€ 3.000	
2.5 Milieubelastende activiteiten	€ 19.000	€ 5.000	
2.7 Aanlegactiviteiten	€ 3.000	€ 3.000	
2.8 Overige activiteiten	€ 2.000	€ 2.000	
2.21 Modaliteiten	€ 9.000	€ 11.000	
Totaal:	*€ 604.000*	*€ 539.000*	89%
3 Europese dienstenrichtlijn			
3.1 Horeca	€ 11.000	€ 4.000	
3.4 Organiseren evenement of markt	€ 1.000	€ 0	
3.5 Standplaatsen	€ 1.000	€ 0	
3.7 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 7.000	€ 3.000	
Totaal:	*€ 20.000*	*€ 7.000*	35%
Totaal kostendekkendheid:	**€ 1.475.000**	**€ 1.106.000**	**75%**

Lokale lastendruk

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het bedrag dat een huishouden betaalt aan onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. Op basis van de huidige uitgangspunten ontwikkelt de lastendruk zich als volgt:

	2025		2026	2027	2028	2029
Meerpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker)	**Landelijk gem. COELO**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**
Afvalstoffenheffing	€ 364	€ 312	€ 330	€ 346	€ 357	€ 365
Riool- en waterzorgheffing	€ 235	€ 210	€ 210	€ 210	€ 210	€ 210
OZB	€ 454	€ 326	€ 336	€ 346	€ 356	€ 367
Totaal	€ 1.053	€ 848	€ 876	€ 902	€ 923	€ 942
Stijging woonlasten			3,3%	3,0%	2,3%	2,1%

	2025		2026	2027	2028	2029
Eenpersoonshuishoudens (eigenaar en gebruiker)	**Landelijk gem. COELO**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**	**Tholen**
Afvalstoffenheffing	€ 291	€ 245	€ 259	€ 273	€ 282	€ 286
Riool- en waterzorgheffing	€ 219	€ 182	€ 182	€ 182	€ 182	€ 182
OZB	€ 454	€ 326	€ 336	€ 346	€ 356	€ 367
Totaal	€ 964	€ 753	€ 777	€ 801	€ 820	€ 835
Stijging woonlasten			3,2%	3,1%	2,4%	1,8%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met lage inkomens, die voldoen aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet, bestaat de mogelijkheid van gehele kwijtschelding van bepaalde lasten. Het is gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Dit wordt bereikt door de kosten van bestaan op een hoger percentage van de (genormeerde) bijstandsuitkering vast te stellen. De rijksregeling gaat uit van 90%. Sinds 1 januari 2002 hanteren wij de norm van 100%. In de begroting 2026 is op basis van ervaringscijfers van voorgaande jaren voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen een bedrag geraamd van € 127.000.

Een verzoek voor kwijtschelding van gemeentelijke- en/of waterschapsbelastingen moet ingediend worden bij SaBeWa Zeeland. Deze behandelt het verzoek en doet uitspraak voor zowel de gemeente als voor het waterschap.

Wij verlenen in voorkomende gevallen gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van aanslagen:

- Afvalstoffenheffing;
- Riool- en waterzorgheffing voor gebruikers.

Noot:

Bron uitgave Atlas van de lokale lasten 2025 (COELO)

FINANCIËLE BEGROTING

- OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN
- TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN
- UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE
- OVERZICHT VAN GERAAMDE BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie *Bedragen x €1.000*	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestuur						
Lasten	11.747	13.486	11.821	7.810	7.801	7.852
Baten	-8.505	-7.039	-4.820	-570	-570	-570
Totaal Bestuur	3.242	6.447	7.001	7.240	7.231	7.282
Samenleving						
Lasten	43.838	45.767	47.720	47.057	46.961	47.043
Baten	-9.731	-8.139	-8.748	-9.048	-9.408	-9.408
Totaal Samenleving	34.107	37.628	38.972	38.009	37.553	37.635
Ruimte						
Lasten	29.214	39.403	29.504	24.874	23.088	24.739
Baten	-22.058	-26.749	-18.778	-14.683	-13.382	-15.271
Totaal Ruimte	7.156	12.654	10.726	10.191	9.706	9.468
Algemene Dekkingsmiddelen						
Lasten	1.876	502	644	691	594	565
Baten	-78.992	-69.892	-68.699	-68.625	-67.067	-67.526
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-77.116	-69.390	-68.055	-67.934	-66.473	-66.961
Onvoorziene baten en lasten						
Lasten	0	633	700	1.400	1.400	2.300
Totaal Onvoorziene baten en lasten	0	633	700	1.400	1.400	2.300
Vennootschapsbelasting						
Lasten	241	0	0	0	0	0
Totaal Vennootschapsbelasting	241	0	0	0	0	0
Overhead						
Lasten	10.557	12.688	11.714	11.068	11.264	10.916
Baten	-406	-283	-286	-286	-286	-286
Totaal Overhead	10.151	12.405	11.428	10.782	10.978	10.630
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	**-22.219**	**377**	**772**	**-312**	**395**	**354**
Mutaties reserves						
Stortingen	17.897	2.315	225	25	25	25
Onttrekkingen	-2.579	-2.955	-997	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	15.318	-640	-772	25	25	25
Geraamd resultaat	**-6.901**	**-263**	**0**	**-287**	**420**	**379**

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Vergelijkende cijfers vorige jaren

Op grond van artikel 19 BBV worden hieronder de oorzaken gegeven van aanmerkelijke verschillen tussen de ramingen van het huidige en het vorige begrotingsjaar (na wijziging).

Bestuur (€ 553.000)

Het nadelige verschil wordt met name veroorzaakt door hogere budgetten voor salarissen (circa € 0,3 miljoen) en een hoger budget voor opvang (€ 0,4 miljoen). Anderzijds ontstaat een voordeel door het wegvallen van diverse incidentele budgetten uit 2025 (circa € 0,2 miljoen).

Samenleving (€ 1.344.000)

Het nadelige verschil wordt met name veroorzaakt door hogere budgetten voor uitvoering van de Jeugdwet (circa € 1,2 miljoen) en hogere budgetten voor salarissen (circa € 0,5 miljoen). Anderzijds ontstaat een voordeel door het wegvallen van diverse incidentele budgetten uit 2025 (circa € 0,4 miljoen).

Ruimte (- € 1.928.000)

Het voordelige verschil wordt met name veroorzaakt door het wegvallen van diverse incidentele budgetten uit 2025 (circa € 2,3 miljoen) en de toename van de kostendekkendheid op het taakveld afval van 95% naar 100% (circa € 0,2 miljoen). Anderzijds ramen we hogere budgetten voor salarissen (circa € 0,5 miljoen) en stijgt de bijdrage aan GR RUD Zeeland per saldo met € 0,2 miljoen.

Algemene dekkingsmiddelen (€ 1.336.000)

Het nadelige verschil wordt met name veroorzaakt door lagere dividenden vanuit ZEH (€ 1,7 miljoen), lagere rentebaten (€ 0,7 miljoen) en een lagere toegerekende rente aan taakvelden (€ 0,2 miljoen). Tegenover deze nadelen staat een hogere uitkering vanuit het gemeentefonds (€ 0,9 miljoen) en hogere baten OZB (€ 0,3 miljoen).

Overhead (- € 977.000)

Het voordelige verschil wordt met name veroorzaakt door het wegvallen van diverse incidentele budgetten uit 2025 (circa 1,1 miljoen). Anderzijds stijgt de bijdrage aan GR ICT WBW per saldo met € 0,2 miljoen.

Ramingsgronden

De belangrijkste financiële uitgangspunten die wij hebben gehanteerd bij het samenstellen van de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 worden hieronder vermeld:

Structureel en reëel evenwicht

De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. De provincie Zeeland ziet daarop toe. Als de begroting in 2026 niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dienen we ervoor te zorgen dat dit evenwicht tijdig in de meerjarenraming hersteld wordt, uiterlijk in 2029.

Uitkering gemeentefonds

De Meicirculaire 2025 is bepalend voor de raming van de uitkering gemeentefonds voor 2026 en verdere jaren.

Gemeenschappelijke regelingen

Wij hanteren de VZG-richtlijn. Deze richtlijn voor de begroting 2026 van Zeeuwse gemeenschappelijke regelingen bedraagt -2,2%.

Rente

Aan de reserves voegen wij geen rente toe. Bij nieuwe investeringen rekenen wij met een rente van 3%.

Ontwikkeling loonkosten en premies

De nieuwe CAO loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027 en behelst een loonontwikkeling van 6,7% plus € 35 nominaal. Dit komt neer op circa 7,5%. Vorig jaar is rekening gehouden met circa 3%. In de begroting houden we daarom rekening met 4,5% loonstijging, hetgeen neerkomt op € 0,95 miljoen.

Dividenden

In de periode van 2024 tot en met 2033 vinden dividenduitkeringen plaats ten laste van de overige reserves van ZEH N.V. (voorheen PZEM). De gemeente Tholen heeft een aandeel van 2,7% in ZEH. De dividenden zijn sterk afhankelijk van prijsontwikkelingen op de energiemarkt, beschikbaarheid van de kerncentrale en daarnaast afhankelijk van de ontwikkeling van de verplichting voor vroegtijdige sluiting van de kerncentrale. Jaarlijks wordt het definitieve dividend vastgesteld aan de hand van het voorstel in de algemene vergadering van aandeelhouders. De provincie heeft in zijn rol als toezichthouder aangegeven dat de dividenduitkering van ZEH N.V. tot een maximum van 75% van € 100 miljoen als structureel dekkingsmiddel in de begroting kan worden opgenomen (vorig jaar: 50%). Voor Tholen komt dit neer op een bedrag van € 2 miljoen (75% x € 100 miljoen x 2,7%). De dividenden van ZEH zijn eindig en lopen vooralsnog tot eind 2033. Daarom bouwen we de structurele inzet van deze middelen in 8 jaar af met € 250.000 per jaar.
Het meerjarige dividend van Evides bedraagt circa € 6 miljoen vanaf 2026. We mogen van de provincie maximaal 2,7% van € 6 miljoen als structureel dekkingsmiddel in de begroting opnemen.

Incidentele baten en lasten

Bij de wijziging van de artikelen 189 en 203 van de Gemeentewet is het begrip evenwicht van baten en lasten nader gedefinieerd in structureel en reëel evenwicht. Het bestaan van structureel evenwicht is vast te stellen als inzicht bestaat in het deel van de baten en lasten dat structureel respectievelijk incidenteel is. Hieronder wordt een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma weergegeven.

Incidentele lasten	2026	2027	2028	2029
Bestuur				
Ondersteuning dorpsagenda's	50.000	0	0	0
Opvang Oekraïne	2.800.000	0	0	0
Crisisnoodopvang	1.250.000	0	0	0
Samenleving				
Inhuur facilitair beheer brede school	55.000	55.000	0	0
Herinrichting speeltuin Sint-Maartensdijk / Tholen	130.000	0	0	0
Ondersteuning zorgloketten	100.000	0	0	0
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	54.000	54.000	54.000	54.000
Beleidsondersteuning PW, inburgering en asielbeleid	110.000	0	0	0
Tijdelijke formatie consulent inburgering	85.000	0	0	0
Leeromgeving stevig lokaal team	75.000	0	0	0
Cloudmigratie applicatie Suite	75.000	0	0	0
Impuls bewegingsonderwijs	50.000	50.000	0	0
Ruimte				
Uitvoering mobiliteitsplan	230.000	0	0	0
Regiodeal - Living lab experience	150.000	0	0	0
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	361.000	361.000	361.000	361.000
Actiegerichte uitvoering erfgoedvisie	90.000	0	0	0
Werkbudget landschapsontwikkelingsplan	200.000	200.000	200.000	0
Inhuur natuur- en milieueducatie	65.000	65.000	65.000	0
Werkbudget energiebalans	200.000	200.000	0	0
Inhuur toezichthouder fysieke leefomgeving	150.000	150.000	0	0
Juridisch advies bij complexe ruimtelijke projecten	60.000	60.000	0	0
Juridisch advies bij handhaving	110.000	110.000	0	0
Overige incidentele lasten (afzonderlijk < € 50.000)	128.000	30.000	0	0
Overhead				
Uitvoering regionaal informatiebeleid	75.000	0	0	0
Onderhoud gemeentehuis	60.000	0	0	0
Inhuur team IV (Oekraïne)	200.000	0	0	0
Vervanging machines en vervoersmiddelen team GB	0	0	250.000	0
Overige incidentele lasten (afzonderlijk < € 50.000)	60.000	0	22.000	0
Reserves				
Storting reserve stimuleringsfonds	100.000	0	0	0
Storting reserve jubilea en bijzondere gebeurtenissen	100.000	0	0	0
Totaal incidentele lasten	**7.173.000**	**1.335.000**	**952.000**	**415.000**

Incidentele baten	2026	2027	2028	2029
Bestuur				
Opvang Oekraïne	3.000.000	0	0	0
Crisisnoodopvang	1.250.000	0	0	0
Overhead				
Onttrekking algemene reserve	997.000	0	0	0
Totaal incidentele baten	**5.247.000**	**0**	**0**	**0**
Saldo incidentele baten en lasten	**1.926.000**	**1.335.000**	**952.000**	**415.000**

* Vanaf 2030 valt de dotatie aan de voorziening groot onderhoud gebouwen terug van € 825.000 naar € 410.000. Daarom kan de verhoogde dotatie als incidenteel worden aangemerkt.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves weergegeven.

	2026	2027	2028	2029
Reserve flankerend personeelsbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal toevoegingen (lasten)	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**
Totaal onttrekkingen (baten)	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo	**25.000**	**25.000**	**25.000**	**25.000**

Structureel begrotingssaldo / structurele exploitatieruimte

Door het betrekken van het saldo van incidentele baten en lasten bij het begrotingssaldo met de cijfers uit het overzicht van baten en lasten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo.

	2026	2027	2028	2029
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	772.000	-311.882	395.076	354.221
Mutaties in reserves	-772.000	25.000	25.000	25.000
Geraamd resultaat	**0**	**-286.882**	**420.076**	**379.221**
Waarvan incidentele baten en lasten	1.926.000	1.335.000	952.000	415.000
Structureel begrotingssaldo	**-1.926.000**	**-1.621.882**	**-531.924**	**-35.779**
Waarvan post onvoorzien	250.000	250.000	250.000	250.000
Structurele exploitatieruimte	**-2.176.000**	**-1.871.882**	**-781.924**	**-285.779**
	voordelig	**voordelig**	**voordelig**	**voordelig**

Het geraamde bedrag voor onvoorzien bedraagt in 2026 € 700.000, in 2027 en 2028 € 1.400.000 en in 2029 € 2.300.000. Het verschil met het bedrag van € 250.000 betreft een reservering voor de kapitaallasten van maatschappelijke investeringen.

UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE

Algemeen

De term financiële positie kan worden gedefinieerd als het vermogen van de gemeente Tholen in relatie tot de exploitatie, met inachtneming van de risico's. Deze term is daarom een breder begrip dan het vermogen, maar is ook een breder begrip dan het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen richt zich namelijk alleen op de mogelijkheden tot het opvangen van onverwachte tegenvallers. De uiteenzetting van de financiële positie maakt duidelijk hoe de gemeente er financieel voor staat.

Financiële positie

Op grond van het BBV dient meerjarig een verplichte basisset aan financiële kengetallen opgenomen te worden. Voor de kengetallen wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De kengetallen geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie.

Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Op basis van de vastgestelde kadernota 2026 hebben wij de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 opgesteld. De meerjarenraming laat de volgende saldi zien (bedragen x € 1.000):

	2026	2027	2028	2029
Saldo	0	-287	420	379
		voordelig	nadelig	nadelig

Investeringen

Voor een gedetailleerd overzicht van de geplande investeringen voor de jaren 2026 tot en met 2029 wordt verwezen naar de bijlage Investeringsplanning 2026-2029. Om te zorgen dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben, is vanaf 2017 de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: ook investeringen met een maatschappelijk nut (bijv. rehabilitaties van wegen) worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Daarmee wordt tegelijkertijd een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten verkregen.

Hieronder wordt het totaal van de investeringsplanningen 2026 t/m 2029 weergegeven (bedragen x € 1.000):

	2026	2027	2028	2029
Geplande investeringen bruto	7.879	2.243	3.239	1.901
Bijdragen derden	1.129	1.129	1.129	1.129
Geplande investeringen netto	6.750	1.114	2.110	772

Stand en verloop van de reserves

De reservepositie van de gemeente blijft de komende jaren stabiel rond de € 85 miljoen. Hieronder wordt het (meerjarig) verloop van de reserves weergegeven (bedragen x €1.000):

Naam reserve	**saldo per 1 januari 2026**	**saldo per 1 januari 2027**	**saldo per 1 januari 2028**	**saldo per 1 januari 2029**	**saldo per 1 januari 2030**
Algemene reserves					
Alg. reserve (vrij besteedbaar)	3.407	3.407	3.407	3.407	3.407
Alg. reserve (niet vrij besteedbaar)	52.328	51.331	51.331	51.331	51.331
Begrotingssaldo	0	0	287	-133	-512
Overige bestemmingsreserves					
Dividend ZEH	10.962	10.962	10.962	10.962	10.962
Oekraïne-middelen	8.662	8.662	8.662	8.662	8.662
Deelneming GBE Aqua B.V.	8.835	8.835	8.835	8.835	8.835
Studiefaciliteiten	415	415	415	415	415
Flankerend personeelsbeleid	158	183	208	233	258
Stimuleringsfonds samenleving	154	254	254	254	254
Reserve jubilea	0	100	100	100	100
ISV	71	71	71	71	71
Totaal reserves	**84.992**	**84.220**	**84.532**	**84.137**	**83.783**
Mutaties		772	-312	395	354

Stand en verloop van de voorzieningen

Hieronder wordt het (meerjarig) verloop van de voorzieningen weergegeven (bedragen x € 1.000):

Naam voorziening	saldo per 1 januari 2026	saldo per 1 januari 2027	saldo per 1 januari 2028	saldo per 1 januari 2029	saldo per 1 januari 2030
Verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioenen (vml.) wethouders	3.041	2.979	2.917	2.855	2.793
Precariobelasting	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
Spaarverlof	704	808	899	977	1.052
Wachtgeldverplichtingen	38	0	0	0	0
Onderhoudsegalisatie					
Groot onderhoud havens	388	415	446	417	452
Groot onderhoud wegen	1.432	1.047	949	445	327
Groot onderhoud gebouwen	44	51	6	30	107
Toekomstige vervangingsinvesteringen					
Vervangingsinvesteringen riolering	1.059	1.003	947	891	835
Beklemde middelen van derden					
Riolering	191	179	167	155	143
Afvalstoffenheffing	193	50	6	4	4
Begraafplaatsen	210	180	150	125	100
Legaat mevrouw Vercouteren	22	22	22	22	22
Totaal voorzieningen	**9.072**	**8.484**	**8.259**	**7.671**	**7.585**
Mutaties		-588	-225	-588	-86

Woonlastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks een Atlas van de lokale lasten. Hierin is onder andere een overzicht opgenomen van het gemiddelde lastenniveau in alle gemeenten in Nederland. In dit overzicht stond de gemeente Tholen in 2025, in de rangorde van goedkoop naar duur, voor wat betreft de meerpersoonshuishoudens op plaats 17 (2024: 28). De gemiddelde woonlasten in Nederland bedragen in 2025 voor een meerpersoonshuishouden (eigenaar en gebruiker) € 1.053 en voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar en gebruiker) € 964. Voor meer informatie verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Onder arbeidskosten gerelateerde verplichtingen worden de aanspraken verstaan op toekomstige uitkeringen door het huidige dan wel voormalige personeel. Het BBV schrijft voor dat voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen, gezien het feit dat het geen nuttige toevoeging is en de jaarlijkse verplichtingen worden opgenomen in de begroting en de meerjarenraming. Dit biedt voldoende garantie omdat de lasten ieder jaar globaal vergelijkbaar zijn. Om wel het benodigde inzicht te verkrijgen is de eis gesteld om deze verplichtingen in de toelichting op de financiële positie op te nemen. De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume betreffen met name de overlopende verlofaanspraken (ca. € 425.000).

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in artikel 20 BBV voorgeschreven dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans voor het begrotingsjaar wordt opgenomen. Op grond van artikel 22, lid 1 BBV dient dit ook voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar te geschieden. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans, ook in de meerjarenraming, krijgt uw raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans voor het begrotingsjaar en de meerjarenraming bevat tenminste de posten die nodig zijn om het gemeentelijke aandeel in het EMU-saldo te kunnen afleiden: de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld.

Naast het belang van de geprognosticeerde balans voor de raming en beheersing van het EMU-saldo zijn ondergenoemde cijfers tevens benut als input voor de kengetallen omtrent de financiële positie (zie paragraaf ”Weerstandsvermogen en risicobeheersing”).

In de onderstaande geprognosticeerde balans zijn de maatschappelijke investeringen in Oud-Vossemeer, Stavenisse en Tholen-Stad gedeeltelijk opgenomen. Een reservering voor de volledige kapitaallasten van deze maatschappelijke investeringen is opgenomen onder de post onvoorzien.

Hieronder is de geprognosticeerde begin- en eindbalans weergegeven (bedragen x € 1.000):

Activa	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa						
Materële vaste activa	67.383	92.367	95.583	93.150	91.639	88.775
Immateriële vaste activa	927	987	862	737	612	487
Financiële vaste activa						
Kapitaalverstrekkingen	9.433	9.433	9.433	9.433	9.433	9.433
Overige langlopende leningen u/g	1.860	2.860	2.860	2.860	2.860	2.860
Overige uitzettingen	2.763	2.763	2.763	2.763	2.763	2.763
Totaal vaste activa	82.366	108.410	111.501	108.943	107.307	104.318
Vlottende activa						
Voorraden	18.324	10.580	7.229	4.653	4.647	868
Vorderingen	51.403	17.278	12.240	13.524	10.246	13.377
Liquide middelen	356	0	0	0	0	0
Overlopende activa	3.508	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	73.591	27.858	19.469	18.177	14.893	14.245
Totaal activa	**155.957**	**136.268**	**130.970**	**127.120**	**122.200**	**118.563**

Passiva	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eigen vermogen						
Eigen vermogen	85.368	84.992	84.220	84.532	84.137	83.783
Totaal eigen vermogen	85.368	84.992	84.220	84.532	84.137	83.783
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	9.321	9.072	8.484	8.259	7.671	7.585
Langlopende schulden	47.186	42.204	38.266	34.329	30.392	27.195
Totaal vreemd vermogen	56.507	51.276	46.750	42.588	38.063	34.780
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	4.550	0	0	0	0	0
Overlopende schulden	9.532	0	0	0	0	0
Totaal vlottende passiva	14.082	0	0	0	0	0
Totaal passiva	**155.957**	**136.268**	**130.970**	**127.120**	**122.200**	**118.563**

EMU-saldo

Het BBV vereist eveneens dat in de uiteenzetting van de financiële positie een berekening van het aandeel van de gemeente in het EMU-saldo over het vorige begrotingsjaar, de berekening van het geraamde bedrag van het begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, wordt opgenomen (artikel 23 BBV). Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de totale overheid. Dit EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip exploitatiesaldo waarmee lokale overheden werken. Nederland moet jaarlijks haar EMU-saldo verstrekken aan de Europese Unie. Het EMU-tekort van een EU-lidstaat mag namelijk maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) bedragen.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	-772	312	-395	-354
+	Afschrijvingen	3.659	3.672	3.745	3.761
+	Bruto dotaties aan de post voorzieningen	2.858	2.844	2.832	2.829
-	Uitgaven aan investeringen	7.879	2.243	3.238	1.901
+	De op investeringen in mindering gebrachte bijdragen	1.129	1.129	1.129	1.129
-	Uitgaven grondexploitatie etc.	3.740	1.981	2.951	1.575
+	Verkoopopbrengsten van grond	7.091	4.557	2.957	5.354
-	Boekwinst op grondverkopen	0	0	0	0
-	Betalingen ten laste van voorzieningen	3.446	3.069	3.420	2.915
	Berekend EMU-saldo	**-1.100**	**5.221**	**659**	**6.328**

OVERZICHT VAN DE GERAAMDE BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Op grond van het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient vanaf 2017 een overzicht gegeven te worden van de geraamde baten en lasten per taakveld. Hieronder wordt dit overzicht weergegeven:

Taakveld *Bedragen x €1.000*	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.1 Bestuur	1.623	0	1.623
0.2 Burgerzaken	1.771	-570	1.201
0.4 Overhead	12.235	-286	11.949
0.5 Treasury	151	-2.298	-2.147
0.61 OZB woningen	0	-3.646	-3.646
0.62 OZB niet-woningen	0	-2.898	-2.898
0.63 Parkeerbelasting	0	-6	-6
0.64 Belastingen overig	493	-12	481
0.7 Algemene uitkeringen gemeentefonds	0	-59.839	-59.839
0.8 Overige baten en lasten	700	0	700
0.10 Mutaties reserves	225	-997	-772
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.582	0	2.582
1.2 Openbare orde en veiligheid	920	0	920
2.1 Verkeer en vervoer	5.310	-287	5.023
2.2 Parkeren	61	0	61
2.3 Recreatieve havens	122	-122	0
2.4 Economische havens en waterwegen	331	-219	112
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.829	-3.829	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	422	0	422
3.4 Economische promotie	211	-862	-651
4.2 Onderwijshuisvesting	2.482	-522	1.960
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.531	-1.079	1.452
5.1 Sportbeleid en activering	381	-10	371
5.2 Sportaccommodaties	2.024	-402	1.622
5.3 Cultuurpresentatie -productie -part.	414	0	414
5.4 Musea	386	0	386
5.5 Cultureel erfgoed	1.201	-46	1.155
5.6 Media	518	0	518
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.814	-146	2.668

Taakveld Bedragen x €1.000	Lasten	Baten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.947	-4.905	3.042
6.2 Wijkteams	1.783	0	1.783
6.3 Inkomensregelingen	8.943	-5.870	3.073
6.4 Begeleide participatie	2.431	0	2.431
6.5 Arbeidsparticipatie	856	0	856
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.751	0	1.751
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.789	0	6.789
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	65	0	65
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.871	0	2.871
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.711	0	4.711
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	429	0	429
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	100	0	100
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	915	0	915
6.91 Coördinatie en beleid WMO	934	0	934
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.070	0	1.070
7.1 Volksgezondheid	1.913	-210	1.703
7.2 Riolering	2.010	-2.554	-544
7.3 Afval	3.182	-3.865	-683
7.4 Milieubeheer	2.257	-500	1.757
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	372	-508	-136
8.1 Ruimtelijke ordening	734	-90	644
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	5.024	-5.207	-183
8.3 Wonen en bouwen	1.502	-541	961
Totaal	**102.326**	**102.326**	**0**

BIJLAGEN

- INVESTERINGSPLANNING 2026
- INVESTERINGSPLANNING 2027
- INVESTERINGSPLANNING 2028
- INVESTERINGSPLANNING 2029
- BELEIDSINDICATOREN

INVESTERINGSPLANNING 2026

Omschrijving	Investering bruto	bijdragen derden	Investering netto	Afschrijving (in jaren)
Vervanging machines	403.000	0	403.000	10
Verduurzaming vastgoed	1.780.000	0	1.780.000	25
Wegen: reconstructies	380.900	0	380.900	25
Openbare verlichting	95.507	0	95.507	35
Nieuwbouw BBS De Ark OVM	1.174.000	0	1.174.000	40
Nieuwbouw BBS St Anthonius OVM	1.756.000	0	1.756.000	40
Nieuwbouw BBS-en OVM (aanvulling)	1.160.000	0	1.160.000	40
Vervangingsinvesteringen riolering	627.016	627.016	0	0
Verbeteringsinvesteringen riolering	231.097	231.097	0	0
Vervangingsinvesteringen grondwater	89.500	89.500	0	0
Verbeteringsinvesteringen grondwater	11.500	11.500	0	0
Vervangingsinvesteringen gemalen	170.000	170.000	0	0
Totaal	**7.878.520**	**1.129.113**	**6.749.407**	**0**

INVESTERINGSPLANNING 2027

Omschrijving	Investering bruto	bijdragen derden	Investering netto	Afschrijving (in jaren)
Vervanging vervoermiddelen	178.000	0	178.000	10
Verduurzaming vastgoed	100.000	0	100.000	25
Wegen: reconstructies	716.900	0	716.900	25
Wegen: kunstwerken	47.250	0	47.250	25
Openbare verlichting	72.030	0	72.030	35
Vervangingsinvesteringen riolering	627.016	627.016	0	0
Verbeteringsinvesteringen riolering	231.097	231.097	0	0
Vervangingsinvesteringen grondwater	89.500	89.500	0	0
Verbeteringsinvesteringen grondwater	11.500	11.500	0	0
Vervangingsinvesteringen gemalen	170.000	170.000	0	0
Totaal	**2.243.293**	**1.129.113**	**1.114.180**	**0**

INVESTERINGSPLANNING 2028

Omschrijving	Investering bruto	bijdragen derden	Investering netto	Afschrijving (in jaren)
Verduurzaming vastgoed	560.000	0	560.000	25
Wegen: reconstructies	1.479.200	0	1.479.200	25
Openbare verlichting	70.442	0	70.442	35
Vervangingsinvesteringen riolering	627.016	627.016	0	0
Verbeteringsinvesteringen riolering	231.097	231.097	0	0
Vervangingsinvesteringen grondwater	89.500	89.500	0	0
Verbeteringsinvesteringen grondwater	11.500	11.500	0	0
Vervangingsinvesteringen gemalen	170.000	170.000	0	0
Totaal	**3.238.755**	**1.129.113**	**2.109.642**	**0**

INVESTERINGSPLANNING 2029

Omschrijving	Investering bruto	bijdragen derden	Investering netto	Afschrijving (in jaren)
Verduurzaming vastgoed	130.000	0	130.000	25
Wegen: reconstructies	641.550	0	641.550	25
Vervangingsinvesteringen riolering	627.016	627.016	0	0
Verbeteringsinvesteringen riolering	231.097	231.097	0	0
Vervangingsinvesteringen grondwater	89.500	89.500	0	0
Verbeteringsinvesteringen grondwater	11.500	11.500	0	0
Vervangingsinvesteringen gemalen	170.000	170.000	0	0
Totaal	**1.900.663**	**1.129.113**	**771.550**	**0**

BELEIDSINDICATOREN

Op basis van het BBV nemen gemeenten een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting.

Beleidsindicatoren	Bron	Eenheid	Realisatie 2024
Jongeren met delict voor rechter	CBS	Het % jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met delict voor rechter is verschenen.	*0%
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS	% kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven met een bijstandsuitkering.	3%
Netto arbeidsparticipatie	CBS	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking.	75,4%
Werkloze jongeren	CBS	% personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.	**1%
Bijstandsuitkering	CBS	Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	185,4
Lopende re-integratievoorz.	CBS	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners van 15-64 jaar.	379,2
Jongeren met jeugdhulp	CBS	% van de jongeren tot 18 jaar	13,3%
Jongeren met jeugdbescherming	CBS	% van de jongeren tot 18 jaar	1%
Jongeren met jeugdreclassering	CBS	% van de jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%
Cliënten met maatwerkarr. WMO	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	570
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	0,0
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	16
Voortijdige schoolverlaters	DUO/Ingrado	% van de deelnemers aan het VO en MBO	1,90%
Niet-sporters	RIVM/CBS	Het % niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder.	56,9%
Verwijzingen Halt	Bureau Halt	Aantal per 10.000 jongeren van 12 t/m 17 jaar	120
Winkeldiefstallen	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	0,2
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2,4
Diefstal uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	0,9
Vernieling en beschadiging	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	4,8
Functiemenging	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	49,5%
Vestigingen (van bedrijven)	LISA	Het aantal bedrijfsvestigingen, per 1.000 inwoners van 15-65 jaar.	194,4
Banen	LISA	Het aantal banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar.	641,6
Omvang huishoudelijk restafval	CBS	Aantal kg niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner p/j	116
Hernieuwbare elektriciteit	RWS Leefomg.	% bekende hernieuwbare elektriciteit	*111,4%
Nieuw gebouwde woningen	BAG	Aantal per 1.000 woningen	8,0
Demografische druk	CBS	% van het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	79%
Formatie	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	7,6
Bezetting	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	7,4
Apparaatskosten	Eigen begroting	Kosten per inwoner	€ 633
Externe inhuur	Eigen begroting	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	14,1%
Overhead	Eigen begroting	% van de totale lasten	8,8%
Gemiddelde WOZ waarde	CBS	Bedragen x € 1.000	287
Gemeentelijke woonlasten eph	COELO	Woonlasten in euro's voor een eenpersoonshuishouden	740
Gemeentelijke woonlasten mph	COELO	Woonlasten in euro's voor een meerpersoonshuishouden	832

* cijfer 2022

** cijfer 2023